
EBA/GL/2024/06

06/06/2024

Linji Gwida

dwar il-kontenut minimu tal-arrangamenti ta' governanza għall-emittenti tat-tokens irreferenzjati ma' assi

Obbligi ta' konformità u ta' rapportar

Status ta' dawn il-linji gwida

1. Dan id-dokument jinkludi linji gwida maħruġin skont l-Artikolu 16 tar-Regolament (UE) Nru 1093/2010¹. F'konformità mal-Artikolu 16(3) tar-Regolament (UE) Nru 1093/2010, l-awtoritajiet kompetenti kif definiti fl-Artikolu 3(1) il-punt (35)(a) tal-tar-Regolament (UE) 2023/1114 li għalihom japplikaw il-linji gwida u l-istituzzjonijiet finanzjarji għandhom jagħmlu kull sforz sabiex jikkonformaw mal-linji gwida.
2. Il-Linji Gwida jstabbilixxu l-fehma tal-EBA dwar Prattiki Supervizorji xierqa fi ħdan is-Sistema Ewropea ta' Supervizjoni Finanzjarja jew dwar kif id-dritt tal-Unjoni għandu jiġi applikat f'qasam partikolari. L-awtoritajiet kompetenti kif definiti fl-Artikolu 4(2) tar-Regolament (UE) Nru 1093/2010, li għalihom japplikaw il-linji gwida, għandhom jikkonformaw billi jinkorporawhom fil-prattiki tagħhom kif xieraq (eż. billi jemendaw il-qafas legali tagħhom jew il-proċessi supervizorji tagħhom), inkluż fejn il-linji gwida jkunu indirizzati primarjament lill-istituzzjonijiet finanzjarji.

Rekwiziti ta' rapportar

3. Skont l-Artikolu 16(3) tar-Regolament (UE) Nru 1093/2010, l-awtoritajiet kompetenti jridu jinnotifikaw lill-EBA dwar jekk jikkonformawx jew hux beħsiebhom jikkonformaw ma' dawn il-linji gwida, jew inkella jagħtu raġunijiet għan-nuqqas ta' konformità, sa 20.11.2024. Fin-nuqqas ta' kwalunkwe notifika sa din l-iskadenza, l-awtoritajiet kompetenti se jiġu kkunsidrati mill-EBA bħala mhux konformi. In-notifiki għandhom jintbagħtu billi tiġi sottomessa l-formola disponibbli fuq is-sit web tal-EBA bir-referenza "EBA/GL/2024/06". In-notifiki għandhom jiġu sottomessi minn persuni b'awtorità xierqa biex jirrapportaw il-konformità f'isem l-awtoritajiet kompetenti tagħhom. Kwalunkwe bidla fl-istat ta' konformità għandha tiġi rrapportata wkoll lill-EBA.
4. In-notifiki jiġu ppubblikati fuq is-sit web tal-EBA, f'konformità mal-Artikolu 16(3).

¹ Ir-Regolament (UE) Nru 1093/2010 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-24 ta' Novembru 2010 li jstabbilixxi l-Awtorità Supervizorja Ewropea (Awtorità Bankarja Ewropea) u li jemenda d-Deċiżjoni Nru 716/2009/KE u jħassar id-Deċiżjoni tal-Kummissjoni 2009/78/KE (ĠU L 331, 15.12.2010, p. 12).

Sugġett, kamp ta' applikazzjoni u definizzjonijiet

Sugġett

5. Dawn il-linji gwida jispeċifikaw f'konformità mal-Artikolu 34(13) tar-Regolament (UE) 2023/1114 il-kontenut minimu tal-arranġamenti ta' governanza għall-emittenti tal-ARTs b'mod partikolari fir-rigward tal-għodod ta' monitoraġġ għar-riskji²; il-pjanijiet ta' kontinwità tan-negozju; il-mekkaniżmu ta' kontroll intern; u l-awditi, inkluża d-dokumentazzjoni minima li għandha tintuża fl-awditi.

Kamp ta' applikazzjoni

6. Dawn il-Linji Gwida japplikaw fuq awtorizzazzjoni u fuq bażi kontinwa għall-awtoritajiet kompetenti, kif definiti fl-Artikolu 3(1), il-punt (35) (a) tar-Regolament (UE) 2023/1114, u għall-emittenti tal-ARTs.
7. Il-linji gwida japplikaw għall-emittenti kollha tal-ARTs, indipendentement mill-istrutturi tal-bordijiet eżistenti tagħhom.
8. Kwalunkwe referenza għal korp maniġerjali tinkludi wkoll emittenti ta' ARTs li huma persuni ġuridiċi ġestiti minn persuna fizika waħda.
9. L-emittenti tal-ARTs għandhom jikkonformaw u l-awtoritajiet kompetenti għandhom jiżguraw li l-emittenti tal-ARTs jikkonformaw ma' dawn il-linji gwida, inkluż, fejn applikabbli, fuq bażi ta' grupp sħiħ.

Destinatarji

10. Dawn il-Linji Gwida huma indirizzati lill-awtoritajiet kompetenti kif definiti fl-Artikolu 3(1), il-punt (35)(a) tar-Regolament (UE) Nru 2023/1114.
11. Dawn il-Linji Gwida huma indirizzati wkoll lill-emittenti ta' ARTs kif definiti fl-Artikolu 3(1), il-punt 10 tar-Regolament (UE) 2023/1114, tal-ARTs kif definiti fl-Artikolu 3(1), il-punt 6 ta' dak ir-Regolament. Meta l-emittent tal-ARTs ikun istituzzjoni ta' kreditu, dan għandu jikkonforma mat-Titolu I, it-Titolu V, it-Taqsimiet 12, 12.1, 12.2, 12.3 u t-Titolu VI u t-Titolu VII flimkien mar-

² Kwalunkwe referenza għar-riskji f' dawn il-linji gwida għandha tinkludi r-riskji kollha li għalihom huma jew jistgħu jkunu esposti l-emittenti tal-ARTs, inklużi r-riskji tal-ħasil tal-flus u tal-finanzjament tat-terroriżmu.

rekwiżiti stabbiliti skont id-Direttiva 2013/36/UE u l-linji gwida tal-EBA dwar il-governanza interna³.

Definizzjonijiet

12. Sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor, it-termini użati u definiti skont ir-Regolament (UE) 2023/1114, id-Direttiva 2014/65/UE, il-“linji gwida tal-EBA dwar l-arrangamenti ta’ governanza interna għad-ditti ta’ investiment skont l-IFD⁴” u r-Regolament (UE) 2022/2554, għandhom l-istess tifsira f’dawn il-linji gwida. Barra minn hekk, għall-finijiet ta’ dawn il-linji gwida, japplikaw id-definizzjonijiet li ġejjin:

Grupp	tfisser grupp kif definit fl-Artikolu 2 (11) jekk id-Direttiva 2013/34/UE ⁵ .
Korp manġerjali fil-funzjoni manġerjali tiegħu	tfisser, il-korp manġerjali li jaġixxi fir-rwol tiegħu li jidderiegi b’mod effettiv l-emittent tal-ARTs u jinkludi l-persuni li jidderiegu l-kummerċ tiegħu.
Korp manġerjali fil-funzjoni supervizorja tiegħu	tfisser, fejn stabbilit, il-korp manġerjali li jaġixxi fir-rwol tiegħu ta’ sorveljanza u monitoraġġ tat-teħid tad-deċiżjonijiet manġerjali.
Reziljenza operazzjonali	tfisser il-kapaċità ta’ emittent tal-ARTs li jwettaq funzjonijiet kritiċi jew importanti permezz ta’ tfixkil.
Riskju operazzjonali	tfisser ir-riskju operazzjonali kif stabbilit fl-Artikolu 4(1)(52) tar-Regolament (UE) Nru 575/2013.

³[Il-Linji gwida tal-EBA dwar il-governanza interna skont id-Direttiva 2013/36/UE](#)

⁴[dwar il-governanza interna skont id-Direttiva \(UE\) 2019/2034](#)

⁵[Id-Direttiva 2013/34/UE dwar id-dikjarazzjonijiet finanzjarji annwali, id-dikjarazzjonijiet finanzjarji kkonsolidati u r-rapporti relatati ta’ ċerti tipi ta’ impriži](#)

Implimentazzjoni

Data ta' applikazzjoni

13. Dawn il-Linji Gwida japplikaw minn 20.12.2024.

Linji Gwida

Titolu I - Applikazzjoni tal-prinċipju tal-proporzjonalità

14. L-emittenti tal-ARTs u l-awtoritajiet kompetenti għandhom iqisu l-prinċipju tal-proporzjonalità meta japplikaw u jimplimentaw dawn il-linji gwida bil-għan li jiżguraw li l-arrangamenti ta' governanza jkunu konsistenti mal-profil tar-riskju individwali tal-emittent tal-ARTs u l-grupp, fejn applikabbli, proporzjonat mad-daqs u l-organizzazzjoni interna tiegħu, rilevanti għall-mudell ta' kummerċ tiegħu, adatt għan-natura, l-iskala u l-kumplessità tal-attivitajiet tiegħu u suffiċjenti biex jintlaħqu b'mod effettiv l-oġġettivi tar-rekwiżiti u d-dispożizzjonijiet regolatorji rilevanti.
15. Għall-fini tal-applikazzjoni tal-prinċipju tal-proporzjonalità u biex tiġi żgurata l-implimentazzjoni xierqa tar-rekwiżiti ta' governanza tar-Regolament (UE) 2023/1114 kif speċifikat aktar minn dawn il-Linji Gwida, l-emittenti tal-ARTs u l-awtoritajiet kompetenti jenħtieġ li jqisu l-kriterji li ġejjin:
- id-daqs tal-emittent tal-ARTs f'termini tat-total tal-karta tal-bilanċ;
 - il-forma ġuridika tal-emittent tal-ARTs;
 - jekk l-emittent tal-ARTs huwiex elenkat jew le;
 - il-klassifikazzjoni tat-token irreferenzjat ma' assi maħruġ bħala sinifikanti jew mhux sinifikanti skont l-Artikoli 43 u 44 u l-Artikoli 56 u 57 tar-Regolament (UE) 2023/1114
 - l-ispeċifikitajiet, il-volum u l-għadd ta' ARTs maħruġa;
 - jekk l-ARTs maħruġa humiex ammessi għan-negozjar;
 - il-mekkanizmu ta' kunsens użat għall-ħruġ u l-validazzjoni tal-ARTs;

- h. in-natura u l-kumplessità tal-attivitajiet kummerċjali kollha;
 - i. it-tip ta' attivitajiet awtorizzati u s-servizzi mwettqa;
 - j. jekk jiġux pprovduti attivitajiet transfruntiera u d-daqs tal-operazzjonijiet f'kull ġurisdizzjoni;
 - k. id-daqs tar-riżerva ta' assi;
 - l. it-tip u l-kumplessità tal-assi li għalihom jiġi rreferenzjat token;
 - m. jekk id-detenturi tal-ART humiex detenturi tal-imnut jew le;
 - n. l-użu ta' fornituri ta' servizzi ta' partijiet terzi;
 - o. il-kanali ta' distribuzzjoni użati, inklużi dawk ipprovduti minn fornituri terzi ta' servizzi; u
 - p. is-sistemi eżistenti tat-teknoloġija tal-informazzjoni u tal-komunikazzjoni (ICT), inklużi miżuri ta' kontinwità tal-operat u l-użu ta' entitajiet terzi tal-ICT kif imsemmi fil-paragrafu 5, l-ewwel subparagrafu, il-punt (h), l-Artikolu 34 tar-Regolament (UE) 2023/1114.
16. L-emittenti ta' ARTs li huma ġestiti minn persuna fiżika waħda għandu jkollhom arranġamenti alternattivi fis-seħħ li jiżguraw il-ġestjoni soda u prudenti ta' tali emittenti u l-kunsiderazzjoni adegwata tal-arranġamenti ta' governanza inkluż billi jiġu previsti kontrolli u bilanċi adegwati fit-teħid tad-deċiżjonijiet.

Titolu II – Rwol u kompożizzjoni tal-korp maniġerjali

1. Rwol u responsabbiltajiet tal-korp maniġerjali

17. F'konformità mal-Artikolu 34 tar-Regolament (UE) 2023/1114, il-korp maniġerjali ta' emittent tal-ARTs irid jiddefinixxi, jissorvelja u jkun responsabbli għall-implimentazzjoni ta' arranġamenti ta' governanza tajba li jiżguraw ġestjoni effettiva u prudenti tal-emittent u l-interess tad-detenturi tal-ART inkluża s-segregazzjoni tad-dmirijiet u l-identifikazzjoni, il-prevenzjoni u l-ġestjoni tal-kunflitti ta' interess fi ħdan l-emittent tal-ARTs f'konformità mal-Artikolu 32 tar-Regolament (UE) 2023/1114.
18. Id-dmirijiet tal-korp maniġerjali għandhom ikunu definiti b'mod ċar, u jiddistingwu fejn applikabbli, bejn id-dmirijiet tal-funzjoni manijerjali (eżekuttiva) u dik superviżorja (mhux eżekuttiva). Ir-responsabbiltajiet u d-dmirijiet tal-korp manijerjali għandhom jiġu deskritti f'dokument bil-miktub u debitament approvat mill-korp manijerjali. Il-membri kollha tal-korp manijerjali għandhom ikunu kompletament konxji mill-istruttura u mir-responsabbiltajiet tal-korp manijerjali, u mit-tqassim tal-kompiti bejn il-funzjonijiet differenti tal-korp manijerjali.

19. Fejn applikabbli, il-korp manigerjali fil-funzjoni supervizorja tiegħu u fil-funzjoni manigerjali tiegħu għandu jinteraġixxi b'mod effettiv. Iż-żewġ funzjonijiet għandhom jipprovdu informazzjoni suffiċjenti lil xulxin sabiex ikunu jistgħu jwettqu r-rwoli rispettivi tagħhom. Sabiex ikun hemm kontrokontrolli xierqa stabbiliti, it-teħid tad-deċiżjonijiet fi ħdan il-korp manigerjali ma għandux ikun iddominat minn membru uniku jew minn subsett żgħir tal-membri tiegħu.
20. Ir-responsabbiltajiet tal-korp manigerjali għandhom tal-inqas jinkludu l-istabbiliment, l-approvazzjoni u s-sorveljanza tal-implimentazzjoni ta':
- a. l-istrateġija kummerċjali ġenerali u l-politiki ewlenin tal-emittent fi ħdan il-qafas ġuridiku u regolatorju applikabbli, filwaqt li jitqiesu l-interessi finanzjarji fit-tul tal-emittent u s-solvenza u l-interess tad-detenturi tal-ARTs.
 - b. il-politiki meħtieġa skont l-Artikolu 34(5) tar-Regolament (UE) 2023/1114; tali politiki għandhom ikunu konsistenti mal-predispożizzjoni għar-riskju u t-tolleranza tal-emittent u l-karatteristiċi, il-ħtiġijiet tal-klijenti tal-emittent tal-ARTs li lilhom se jiġu offruti u d-detenturi prospettivi tagħhom;
 - c. l-organizzazzjoni tal-emittent għall-ħruġ ta' ARTs li jispeċifikaw il-ħiliet, l-għarfien u l-kompetenza meħtieġa mill-persunal u r-rizorsi meħtieġa;
 - d. l-istrateġija ġenerali tar-riskju, il-predispożizzjoni għar-riskju tal-emittent u l-qafas tal-ġestjoni tar-riskju tiegħu, inklużi politiki u proċeduri adegwati, b'kont meħud tal-ambjent makroekonomiku u ċ-ċiklu tal-kummerċ, u l-ispeċifikazzjoni tal-involvement tal-korp manigerjali fi kwistjonijiet ta' ġestjoni tar-riskju;
 - e. qafas ta' kontroll intern adegwat u effettiv inkluż qafas ta' ġestjoni tar-riskju u mekkaniżmi ta' kontroll intern li jiffunzjonaw tajjeb biex tiġi żgurata l-konformità mar-rekwiżiti regolatorji applikabbli inkluż fir-rigward tal-ġestjoni tar-rizerva ta' assi;
 - f. politika ta' remunerazzjoni għall-emittenti ta' ARTs sinifikanti li hija konformi mal-Artikolu 45(1) tar-Regolament (UE) 2023/1114⁶;
 - g. il-politiki u l-proċeduri għall-identifikazzjoni, il-prevenzjoni, il-ġestjoni u d-divulgazzjoni tal-kunflitti ta' interess, f'konformità mal-Artikolu 32 tar-Regolament (UE) 2023/1114⁷;

⁶ Ara l-RTS dwar il-kontenut minimu tal-arranġamenti ta' governanza dwar il-politika ta' remunerazzjoni għall-emittenti ta' ARTs sinifikanti skont l-Artikolu 45(7)(a) tar-Regolament (UE) 2023/1114.

⁷ Ara l-RTS dwar il-kunflitti ta' interessi skont l-Artikolu 32(5) tar-Regolament (UE) 2023/1114.

- h. arrangamenti bil-għan li jiġi żgurat li l-valutazzjonijiet individwali u kollettivi tal-idoneità tal-korp maniġerjali jitwettqu b'mod effettiv, li l-kompożizzjoni tal-korp maniġerjali hija xierqa, u li l-korp maniġerjali jaqdi l-funzjonijiet tiegħu b'mod effettiv;
 - i. kultura tar-riskju f'konformità mat-Titolu IV Taqsima 7 li tindirizza l-għarfien tar-riskju u l-imġiba tat-tehid tar-riskji tal-emittent tal-ARTs;
 - j. kultura u valuri korporattivi f'konformità mat-Titolu IV Taqsima 8, li jrawmu mġiba responsabbli u etika, inkluż kodiċi ta' kondotta jew strument simili;
 - k. arrangamenti bil-għan li tiġi żgurata l-integrità tas-sistemi kontabilistiċi u ta' rapportar finanzjarju, inkluż kontrolli finanzjarji u operazzjonali u l-konformità mal-liġi u ma' standards rilevanti.
21. Meta jstabilixxi, japprova u jissorvelja l-implimentazzjoni tal-aspetti elenkati fil-paragrafu 20, il-korp maniġerjali għandu jiżgura li l-mudell ta' kummerċ u l-arrangamenti ta' governanza jqisu r-riskji kollha li l-emittent tal-ARTs huwa jew jista' jkun espost għalihom u r-riskji li joħolqu jew jistgħu joħolqu għal oħrajn u għall-ambjent. Għal dak l-għan, l-emittenti tal-ARTs jenħtieġ li jqisu wkoll il-fatturi ta' riskju rilevanti kollha, inklużi l-fatturi ta' riskju ambjentali, soċjali u ta' governanza (ESG) u jqisu l-impatti klimatiċi u impatti ambjentali oħra kkawżati mill-konsum tal-enerġija tal-mekkaniżmi ta' kunsens u ta' validazzjoni użati. Riskji oħrajn tal-ESG li għandhom jiġu meqjusa jinkludu riskji legali fil-qasam tal-liġi kuntrattwali jew tax-xogħol, riskji relatati ma' ksur potenzjali tad-drittijiet tal-bniedem jew fatturi oħra ta' riskju tal-ESG li jistgħu jaffettwaw lill-pajjiż fejn ikun jinsab fornitur ta' servizz u l-kapaċità tiegħu li jipprovdi l-livelli ta' servizz miftiehma.
22. Il-korp maniġerjali għandu jissorvelja l-proċess ta' divulgazzjoni, b'mod partikolari kif awtorizzat mill-Artikolu 30 tar-Regolament (UE) 2023/1114, u l-komunikazzjonijiet mal-partijiet ikkonċernati esterni u l-awtoritajiet kompetenti.
23. Il-membri kollha tal-korp maniġerjali għandhom ikunu infurmati dwar l-attività ġenerali, is-sitwazzjoni finanzjarja u ta' riskju tal-emittent, filwaqt li jitqies l-ambjent ekonomiku u ċ-ċiklu kummerċjali, kif ukoll dwar deċiżjonijiet li jittieħdu li għandhom impatt kbir fuq il-ħruġ tal-ARTs jew attivitajiet materjali kummerċjali oħra.
24. Membru tal-korp maniġerjali jista' jkun responsabbli minn funzjoni ta' kontroll intern kif imsemmi fit-Titolu V, dment li l-membri ma jkollux mandati oħra li jikkompromettu l-attivitajiet ta' kontroll intern tal-membri u l-indipendenza tal-funzjoni ta' kontroll intern.
25. Il-korp maniġerjali għandu jimmonitorja, jirrieżamina perijodikament u jindirizza kwalunkwe nuqqas identifikat fir-rigward tal-implimentazzjoni tal-proċessi, tal-istrategiji u tal-politiki relatati mar-responsabbiltajiet elenkati f'din it-taqsima. Il-qafas ta' governanza u l-implimentazzjoni tiegħu għandhom jiġu rieżaminati u aġġornati fuq bażi perijodika, filwaqt li

jitqies il-principju tal-proporzjonalità, kif spjegat aktar fit-Titolu I. Għandu jsir riezami aktar fil-fond fil-każ ta' tibdil materjali li jaffettwa l-emittent tal-ARTs.

26. Meta l-emittenti tal-ARTs ikunu persuni ġuridiċi ġestiti minn persuna fiżika waħda skont ir-regoli kostituttivi tagħhom u l-lijiet nazzjonali, ir-referenzi f'dawn il-linji gwida għal korp manigerjali għandhom jinftiehem bħala li japplikaw għall-persuna unika li hija responsabbli mill-implimentazzjoni ta' arrangamenti alternattivi biex tiġi żgurata l-ġestjoni soda u prudenti ta' tali emittent u l-kunsiderazzjoni adegwata tal-arrangamenti ta' governanza interna.

2. Funzjoni manigerjali tal-korp manigerjali

27. Il-korp manigerjali fil-funzjoni manigerjali tiegħu għandu jipparteċipa b'mod attiv fil-kummerċ tal-emittent tal-ARTs u għandu jiehu deċiżjonijiet fuq bażi soda u infurmata tajjeb.
28. Il-korp manigerjali fil-funzjoni manigerjali tiegħu għandu jkun responsabbli mill-implimentazzjoni tal-istrateġiji u l-politiki stabbiliti mill-korp manigerjali u jiddiskuti regolarment l-implimentazzjoni u l-adegwatezza ta' dawk l-istrateġiji u l-politiki mal-korp manigerjali fil-funzjoni superviżorja tiegħu. L-implimentazzjoni operazzjonali tista' titwettaq mill-emittenti tal-korp manigerjali tal-ARTs.
29. Il-korp manigerjali fil-funzjoni manigerjali tiegħu għandu jikkontesta b'mod kostruttiv u jirrieżamina b'mod kritiku l-proposti, l-ispegazzjonijiet u l-informazzjoni li jaslulu mill-persunali meta jeżerċita l-ġudizzju tiegħu u jiehu deċiżjonijiet.
30. Fejn applikabbli, il-korp manigerjali fil-funzjoni manigerjali tiegħu, għandu jinforma u jirrapporta regolarment, fil-ħin u b'mod komprensiv lill-korp manigerjali fil-funzjoni superviżorja tiegħu l-informazzjoni rilevanti kollha meħtieġa biex iwettaq id-dmirijiet tiegħu, inklużi r-riskji u żviluppi oħra li jaffettwaw il-kummerċ tal-emittent tal-ARTs, eż. deċiżjonijiet materjali dwar attivitajiet kummerċjali, l-organizzazzjoni u t-teknoloġiji sottostanti tiegħu, ir-riskji meħuda u l-konformità mal-predispożizzjoni u l-istrateġija tar-riskju, ir-riskji tal-ML-TF, l-incidenti u r-rapportar tal-ICT, it-telf materjali mir-riskju operazzjonali, il-likwidità u r-rizerva tal-assi u l-ġestjoni tagħhom.

3. Funzjoni superviżorja tal-korp manigerjali

31. Mingħajr preġudizzju għar-responsabbiltajiet assenjati skont il-liġi nazzjonali dwar il-kumpaniji applikabbli, il-korp manigerjali fil-funzjoni superviżorja tiegħu għandu:
 - a. jissorvelja u jimmonitorja t-teħid ta' deċiżjonijiet u l-azzjonijiet tal-manigment u jipprovdri sorveljanza effettiva tal-korp manigerjali fil-funzjoni manigerjali tiegħu, inkluż il-monitoraġġ u l-iskrutinju tal-prestazzjoni individwali u kollettiva tiegħu u l-implimentazzjoni tal-istrateġija u l-oġettivi tal-emittent tal-ARTs;

- b. jikkontesta b'mod kostruttiv u jirrieżamina b'mod kritiku l-proposti u l-informazzjoni pprovduti mill-membri tal-korp maniġerjali fil-funzjoni maniġerjali tiegħu, kif ukoll id-deċiżjonijiet tiegħu;
- c. jiżgura u jivvaluta perjodikament l-effikaċja tal-qafas ta' governanza tal-emittenti tal-ARTs u jieħu passi xierqa biex jiġi indirizzat kwalunkwe nuqqas identifikat;
- d. jissorvelja u jimmonitorja li l-oġġettivi strateġiċi, l-istruttura organizzazzjonali u l-istrategġija tar-riskju tal-emittent, il-predispożizzjoni għar-riskju u l-qafas ta' ġestjoni tar-riskju tal-emittent, kif ukoll politiki oħra (eż. politika ta' investiment fuq ir-riżerva ta' assi) qed jiġu implimentati b'mod konsistenti;
- e. jimmonitorja li l-kultura tar-riskju tal-emittent tal-ARTs qed tiġi implimentata b'mod konsistenti;
- f. jissorvelja l-implimentazzjoni, l-aġġornament u l-applikazzjoni effettiva tal-politiki u l-proċeduri għall-identifikazzjoni, il-prevenzjoni, il-ġestjoni u d-divulgazzjoni ta' kunflitti ta' interess, f'konformità mal-Artikolu 32 tar-Regolament (UE) 2023/1114;⁸
- g. jissorvelja l-integrità tal-informazzjoni u tar-rapportar finanzjarju, u l-qafas ta' kontroll intern, inkluż qafas ta' ġestjoni tar-riskju effettiv u b'saħħtu;
- h. jiżgura li l-kapijiet ta' funzjonijiet ta' kontroll intern jistgħu jaġixxu b'mod indipendenti u, irrispettivament mir-responsabbiltà li jirrapportaw għand korpi interni, linji jew unitajiet operatorji oħrajn, jistgħu jqajmu tħassib u jwissu lill-korp maniġerjali fil-funzjoni superviżorja tiegħu direttament, fejn meħtieġ, meta żviluppi negattivi fir-riskju jaffettwaw jew jistgħu jaffettwaw l-emittent tal-ARTs; u
- i. jistabbilixxi u jimmonitorja l-implimentazzjoni tal-pjan ta' awditjar intern.

Titolu III – Qafas ta' governanza

4. Qafas u struttura organizzazzjonali

4.1 Qafas organizzazzjonali

32. Il-korp maniġerjali ta' emittent tal-ARTs għandu jiżgura struttura organizzazzjonali u operazzjonali xierqa u trasparenti għal dak l-emittent tal-ARTs u għandu jkollu deskrizzjoni bil-miktub tagħha. L-istruttura għandha tippromwovi u turi l-ġestjoni effettiva u prudenti tal-emittent tal-ARTs u tal-grupp, fejn applikabbli.

⁸ Ara l-RTS dwar il-kunflitt ta' interessi skont l-Artikolu 32(5) tar-Regolament (UE) 2023/1114.

33. Il-korp manigerjali għandu jiżgura li l-funzjonijiet ta' kontroll intern ikollhom ir-rizorsi finanzjarji u umani xierqa kif ukoll is-setgħat biex iwettqu b'mod effettiv ir-rwol tagħhom. Bħala minimu, il-funzjoni ta' konformità għandha topera b'mod indipendenti, inkluż li jkun hemm segregazzjoni xierqa tad-dmirijiet. Il-linji ta' rapportar u l-allokazzjoni tar-responsabbiltajiet għandhom ikunu ċari, definiti sew, koerenti, infurzabbli u dokumentati kif xieraq. Id-dokumentazzjoni għandha tiġi aġġornata kif xieraq.
34. L-istruttura tal-emittent tal-ARTs ma għandhiex timpedixxi l-kapaċità tal-korp manigerjali li jissorvelja u li jiġġestixxi b'mod effettiv ir-riskji tiegħu jew li hu espost għalihom il-grupp, fejn applikabbli, jew il-kapaċità tal-awtorità kompetenti li tissorvelja l-emittent tal-ARTs b'mod effettiv.
35. Il-korp manigerjali għandu jivvaluta jekk u kif tibdil materjali fl-istruttura tal-grupp fejn applikabbli (eż. l-istabbiliment ta' sussidjarji ġodda, fużjonijiet u akkwizzizzjonijiet, bejgħ jew stralċ ta' partijiet tal-grupp, jew żviluppi esterni) jaffettwa s-solidità tal-qafas organizzazzjonali tal-emittent tal-ARTs. Fejn jiġu identifikati nuqqasijiet, il-korp manigerjali għandu jagħmel l-aġġustamenti meħtieġa malajr.

4.2 Kun af l-istruttura tiegħek

36. Il-korp manigerjali għandu jkun jaf u jifhem sew l-istruttura legali, organizzazzjonali u operazzjonali tal-emittent tal-ARTs ("kun af l-istruttura tiegħek") u jiżgura li hija konformi mal-istrateġija kummerċjali u tar-riskju u mal-predispożizzjoni għar-riskju tagħha u koperta mill-qafas ta' ġestjoni tar-riskju tagħha.
37. Il-korp manigerjali għandu jiżgura li l-istruttura tal-emittent tal-ARTs u, fejn applikabbli, l-istrutturi fi grupp huma ċari, effiċjenti u trasparenti għall-persunal, għall-azzjonisti u għall-partijiet ikkonċernati oħra u għall-awtorità kompetenti.
38. Il-korp manigerjali għandu jiggwida l-istruttura tal-emittent tal-ARTs, l-evoluzzjoni u l-limitazzjonijiet tagħha u għandu jiżgura li l-istruttura hija ġustifikata u effiċjenti u ma tinvolvi kumplessità żejda jew mhux xierqa.
39. Meta jistabbilixxi tali strutturi, il-korp manigerjali għandu jifhimhom u l-għan tagħhom u r-riskji partikolari assoċjati magħhom u jiżgura li l-funzjonijiet ta' kontroll intern huma involuti kif xieraq. Dawn l-istrutturi għandhom jiġu approvati u jinżammu biss meta l-għan tagħhom ikun ġie definit u mifhum b'mod ċar, u meta l-korp manigerjali jkun sodisfatt li jkun għew identifikati r-riskji materjali kollha, inkluż ir-riskji għar-reputazzjoni, li r-riskji kollha jistgħu jiġu ġestiti b'mod effettiv u jiġu rapportati b'mod xieraq, u li tkun għet żgurata sorveljanza effettiva. Aktar mal-istruttura organizzazzjonali u operazzjonali tkun kumplessa, u akbar ma jkun r-riskji, aktar għandha tkun intensiva s-sorveljanza tal-istruttura.
40. L-emittent tal-ARTs għandu jqis fit-tehid tad-deċiżjonijiet tagħhom ir-riżultati ta' valutazzjoni tar-riskju mwettqa biex jiġi identifikat jekk tali strutturi jistgħux jintużaw għal skop marbut mal-

ML/TF jew ma' kriminalità finanzjarja oħra biex jiġi żgurat li l-emittent jew is-settur ma jkunx espost għal riskju serju ta' ML/TF. Għal dan il-għan, l-emittenti tal-ARTs għandhom iqisu, bħala minimu:

- a. il-punt sa fejn il-ġurisdizzjoni li fiha ser tiġi stabbilita l-istruttura tikkonforma b'mod effettiv mal-istandards tal-UE u dawk internazzjonali dwar it-trasparenza fiskali, il-għieda kontra l-ħasil tal-flus u l-għieda kontra l-finanzjament tat-terroriżmu;
 - b. il-punt sa fejn l-istruttura sservi skop ekonomiku u legali ovmju;
 - c. il-punt sa fejn l-istruttura tista' tintuża biex tinħeba l-identità tas-sid benefiċjarju aħħari;
 - d. il-punt sa fejn ir-raġuni li twassal għall-istabbiliment possibbli ta' struttura toħloq tħassib;
 - e. jekk l-istruttura tistax tfixx sorveljanza xierqa mill-emittent tal-korp maniġerjali jew il-kapaċità tal-emittent li jiġġestixxi r-riskju relatat; u
 - f. jekk l-istruttura toħloq ostakli għas-supervizjoni effettiva mill-awtoritajiet kompetenti.
41. Fi kwalunkwe każ, l-emittenti tal-ARTs ma għandhomx jistabbilixxu strutturi opaki jew kumplessi bla bżonn li ma għandhom l-ebda raġuni ekonomika ċara jew skop legali, jew strutturi li jistgħu jqajmu tħassib li dawn jistgħu jinħolqu għal skop marbut ma' kriminalità finanzjarja.
42. L-emittenti tal-ARTs għandhom jiddokumentaw id-deċiżjonijiet tagħhom u jkunu kapaċi jiġġustifikaw id-deċiżjonijiet tagħhom lill-awtoritajiet kompetenti.
43. Dawn l-istrutturi u l-attivitajiet, inkluża l-konformità tagħhom mal-legiżlazzjoni u mal-istandards professjonali, għandhom ikunu soġġetti għal rieżami regolari. Meta tiġi stabbilita funzjoni ta' awditjar intern, din għandha twettaq ir-rieżami fuq approċċ ibbażat fuq ir-riskju.

5. Qafas organizzazzjonali f'kuntast ta' grupp

44. Fejn applikabbli, l-emittenti tal-ARTs għandhom jiżguraw li l-arranġamenti, il-proċessi u l-mekkaniżmi ta' governanza jkunu konsistenti u integrati sew fuq bażi ta' grupp sħiħ. Għal dan il-għan, l-emittenti tal-ARTs għandhom jiżguraw li s-sussidjarji tagħhom soġġetti għar-Regolament (UE) 2023/1114 għandhom jimplementaw arranġamenti, proċessi u mekkaniżmi simili biex jiżguraw arranġamenti ta' governanza robusti fuq bażi wiesgħa tal-grupp. Il-funzjonijiet kompetenti fi ħdan emittent ta' ARTs u s-sussidjarji tiegħu soġġetti għar-Regolament (UE) 2023/1114 għandhom jinteraġixxu u jikkondividu *data* u informazzjoni kif xieraq.

45. Filwaqt li l-politiki u d-dokumentazzjoni jistgħu jkunu inklużi f' dokumenti separati, l-emittenti tal-ARTs għandhom jikkunsidraw li jgħaqqduhom flimkien jew jirreferu għalihom f' dokument qafas uniku ta' governanza.

6. Esternalizzazzjoni⁹

46. Il-korp manigerjali għandu japprova u jirrieżamina u jaġġorna fuq bażi regolari l-politika ta' emittent tal-ARTs, u jiżgura li t-tibdil xieraq jiġi implimentat f' waqtu.
47. Il-politika ta' esternalizzazzjoni għandha tqis l-impatt tal-użu tal-esternalizzazzjoni fuq il-kummerċ tal-emittent tal-ARTs u r-riskju li tiffaċċja (bħal riskji operazzjonali, fosthom riskji legali u tal-IT; riskji għar-reputazzjoni; u riskji tal-koncentrazzjoni).
48. Il-politika jenħtieġ li tinkludi l-arranġamenti ta' rapportar u monitoraġġ li għandhom jiġu implimentati mill-bidu sat-tmiem tal-arranġamenti ta' esternalizzazzjoni (inkluż il-proċess ta' diligenza dovuta u l-valutazzjoni tar-riskju, il-ġestjoni u l-monitoraġġ tal-arranġament, it-terminazzjoni, il-pjanijiet ta' kontinġenza u l-istrateġiji ta' ħruġ).
49. L-esternalizzazzjoni tal-funzjonijiet ma tistax tirriżulta fid-delega tar-responsabbiltajiet tal-korp manigerjali. L-emittent tal-ARTs tibqa' kompletament responsabbli mis-servizzi u mill-attivitajiet esternalizzati kollha u mid-deċiżjonijiet tal-manigment li joħorġu minnhom. Għaldaqstant, il-politika ta' esternalizzazzjoni għandha tagħmilha ċara li l-esternalizzazzjoni ma teħlisx lill-emittent tal-ARTs mill-obbligi regolatorji u ġuridici tagħha.
50. Il-politika għandha tiddikjara li l-arranġamenti ta' esternalizzazzjoni ma għandhomx ifixklu s-superviżjoni effettiva fuq il-post u mhux fuq il-post tal-emittent tal-ARTs u ma għandhom jiksru l-ebda restrizzjoni supervizorja fuq is-servizzi u l-attivitajiet. Il-politika għandha tkopri wkoll arranġamenti ta' esternalizzazzjoni intragrupp u tqis kwalunkwe ċirkostanza speċifika tal-grupp fejn xieraq.
51. L-emittenti tal-ARTs għandhom iżommu f'kull hin sustanza suffiċjenti u ma jsirux "tal-isem" jew "entitajiet kaxxa tal-ittri". Għal dan il-għan, dawn għandhom:
- jissodisfaw il-kundizzjonijiet kollha tal-awtorizzazzjoni tagħhom f'kull hin, inkluż billi l-korp manigerjali jwettaq b'mod effettiv ir-responsabbiltajiet tiegħu kif stabbilit fit-Taqsima I ta' dawn il-linji gwida;
 - ikollhom qafas organizzattiv ċar u trasparenti u struttura li tippermettilhom jiżguraw konformità mar-rekwiżiti legali u regolatorji kif imsemmija fit-Taqsima 4;

⁹Din it-taqsimha għandha tinqara flimkien mat-Taqsima 12.3 ta' dawn il-linji gwida fejn applikabbli. L-emittenti tal-ARTs għandhom jirreferu, sa fejn ikun applikabbli, għal-linji gwida tal-EBA dwar l-esternalizzazzjoni, filwaqt li jqisu l-applikazzjoni tal-prinċipju tal-proporzjonalità.

- c. meta l-kompiti operazzjonali tal-funzjonijiet ta' kontroll intern jiġu esternalizzati, jeżerċitaw sorveljanza xierqa u jkunu jistgħu jimmaniġġjaw ir-riskji li jiġu ġġenerati mill-esternalizzazzjoni ta' funzjonijiet kritiċi jew importanti; u
- d. ikollhom biżżejjed riżorsi u kapaċitajiet biex jiżguraw konformità mal-punti (a) sa (ċ).

Titolu IV – Kultura tar-riskju u kondotta kummerċjali

7. Kultura tar-riskju

- 52. Kultura tar-riskju soda, diliġenti u konsistenti għandha tkun element ewlieni tal-emittenti tal-ġestjoni effettiva tar-riskju tal-ARTs u għandha tippermetti lil dawn l-emittenti jieħdu deċiżjonijiet sodi u infurmati li jkunu konsistenti mal-istrategija tar-riskju u l-predispożizzjoni għar-riskju tagħhom.
- 53. L-emittenti tal-ARTs jenħtieġ li jżviluppaw kultura tar-riskju integrata u mifruxa mal-intrapriża kollha, ibbażata fuq fehim sħiħ u perspettiva olistika tar-riskji li huma jew li jistgħu jkunu esposti għalihom, inklużi r-riskji ESG, ir-riskji għad-detenturi tal-assi, għas-swieq, ir-riskji operazzjonali, ir-riskji tal-ML-FT, ir-riskji tal-likwidità u r-riskji marbuta mal-investment tal-assi tar-riżerva, ir-riskju għall-emittent tal-ARTs innifsu u kif jiġu ġestiti, filwaqt li jqisu t-tolleranza tar-riskju tal-emittent tal-ARTs, u l-kunflitti ta' interess li jistgħu jinqalgħu minħabba l-interkonnnettività tal-atturi fl-ekosistema tal-kriptoassi.
- 54. L-emittenti tal-ARTs għandhom jżviluppaw kultura tar-riskju permezz ta' politiki, komunikazzjoni u taħriġ tal-persunal fir-rigward tal-attivitajiet, l-istrategija u l-profil tar-riskju tal-emittent tal-ARTs, u għandhom jadattaw il-komunikazzjoni u t-taħriġ tal-persunal biex jitqiesu r-responsabbiltajiet tal-persunal fir-rigward tat-teħid ta' riskji u l-ġestjoni tar-riskji.
- 55. Il-persunal għandu jkun kompletament konxju mir-responsabbiltajiet tiegħu relatati mal-ġestjoni tar-riskji. Il-ġestjoni tar-riskji ma għandhiex tkun limitata għal speċjalisti tar-riskji jew għal funzjonijiet ta' kontroll intern. Il-linji u l-unitajiet operatorji jew tan-negozju, taħt is-sorveljanza tal-korp maniġerjali, għandhom ikunu primarjament responsabbli mill-ġestjoni tar-riskji fuq bażi ta' kuljum skont il-politiki, il-proċeduri u l-kontrolli tal-emittenti tal-ARTs, filwaqt li jitqiesu t-tolleranza u l-predispożizzjoni għar-riskju.
- 56. Kultura tar-riskju b'saħħitha għandha tinkludi iżda mhux neċessarjament tkun limitata għal:
 - a. It-ton mill-ogħla livell: il-korp maniġerjali għandu jkun responsabbli mill-istabbiliment u mill-komunikazzjoni tal-valuri fundamentali u tal-aspettattivi tal-emittent. L-imġiba tal-membri tagħha għandha tirrifletti dawn il-valuri. Il-korp maniġerjali għandu jikkontribwixxi għall-komunikazzjoni interna tal-valuri fundamentali u tal-aspettattivi lill-persunal. Il-persunal għandu jaġixxi skont il-liġijiet u r-regolamenti kollha applikabbli u jirreferi minnufih nuqqas ta' konformità osservata fi ħdan jew barra mill-

emittent (eż. lill-awtorità kompetenti permezz ta' proċess ta' żvelar ta' informazzjoni protetta).

- b. Responsabbiltà: il-persunal rilevanti fil-livelli kollha għandu jkun jaf u jifhem il-valuri fundamentali tal-emittent tal-ARTs u, sa fejn ikun meħtieġ għar-rwol tiegħu u r-riskju tollerabbli u l-predispożizzjoni għar-riskju tiegħu. Għandu jkun kapaċi jwettaq ir-rwoli tiegħu u jkun konxju li ser jinżamm responsabbli mill-azzjonijiet tiegħu fir-rigward tal-imġiba ta' teħid tar-riskji tal-emittent tal-ARTs.
- c. Komunikazzjoni u kontestazzjoni effettivi: kultura tar-riskju b'saħħitha għandha tippromwovi ambjent ta' komunikazzjoni miftuħa u kontestazzjoni effettiva li fih il-proċessi tat-teħid ta' deċiżjonijiet jinkoraġġixxu firxa wiesgħa ta' fehmiet, jippermettu ttestjar ta' Prattiki kurrenti, jstimulaw attitudni kritika u kostruttiva fost il-persunal, u jippromwovu ambjent ta' impenn miftuħ u kostruttiv fl-organizzazzjoni kollha.
- d. Inċentivi: l-inċentivi xierqa għandu jkollhom rwol ewlieni fl-allinjament tal-imġiba tat-teħid tar-riskji mal-profil tar-riskju tal-emittent tal-ARTs u l-interessi fit-tul tiegħu b'mod partikolari għall-emittenti ta' ARTs sinifikanti.

8. Valuri korporattivi u kodiċi ta' kondotta

- 57. Il-korp maniġerjali għandu jiżviluppa, jadotta, jaderixxi ma' u jippromwovi standards etiċi u professjonali għoljin, filwaqt li jitqiesu l-ħtiġijiet u l-karatteristiċi speċifiċi tal-emittent tal-ARTs, u għandu jiżgura l-implimentazzjoni ta' dawn l-istandards (permezz ta' kodiċi ta' kondotta jew ta' strument simili). Għandu jissorvelja wkoll l-aderenza ma' dawn l-istandards mill-persunal. Fejn applikabbli, il-korp maniġerjali jista' jadotta u jimplimenta standards għall-grupp kollu tal-emittent tal-ARTs jew standards komuni ddikjarati mill-assoċjazzjonijiet jew minn organizzazzjonijiet oħra rilevanti.
- 58. L-emittenti tal-ARTs għandhom jiżguraw li ma jkun hemm l-ebda diskriminazzjoni tal-persunal fuq bażi ta' ġeneru, razza, kulur, oriġini etnika jew soċjali, fatturi ġenetiċi, lingwa, reliġjon jew twemmin, opinjoni politika jew kull opinjoni oħra, l-appartenenza għal minoranza nazzjonali, proprjetà, twelid, diżabbiltà, età jew orjentazzjoni sesswali.
- 59. Il-politiki tal-emittenti ta' ARTs sinifikanti għandhom ikunu newtrali għall-ġeneru¹⁰. Dan jinkludi, iżda mhux limitat għar-remunerazzjoni, il-politiki ta' reklutaġġ, l-iżvilupp tal-karriera u l-pjanijiet ta' suċċessjoni, l-aċċess għat-taħriġ u l-kapaċità li wieħed japplika għal pożizzjonijiet vakanti interni. L-emittenti tal-ARTs għandhom jiżguraw opportunitajiet indaqs¹¹ għall-

¹⁰ Ara l-RTS dwar il-kontenut minimu tal-arranġamenti ta' governanza dwar il-politika ta' remunerazzjoni għall-emittenti ta' ARTs sinifikanti skont l-Artikolu 45(7)(a) tar-Regolament (UE) 2023/1114;

¹¹ Ara wkoll id-Direttiva 2006/54/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-5 ta' Lulju 2006 dwar l-implimentazzjoni tal-prinċipju ta' opportunitajiet indaqs u ta' trattament ugwali tal-irġiel u n-nisa fi kwistjonijiet ta' impjegi u xogħol

persunal kollu irrispettivament mill-ġeneru tagħhom, inkluż fir-rigward tal-perspettivi tal-karriera, u jimmiraw li jtejbu r-rappreżentanza tal-ġeneru sottorappreżentat f'pożizzjonijiet fi ħdan il-korp maniġerjali. L-emittent tal-ARTs sinifikanti għandhom jimmonitorjaw ix-xejra fid-differenza bejn il-ġeneri fil-pagi.

60. L-istandards implimentati għandu jkollhom l-għan li jtejbu l-arrangamenti robusti ta' governanza tal-emittent tal-ARTs u li jnaqqsu r-riskju li għalih hija esposta d-ditta, b'mod partikolari r-riskji operazzjonali u ta' reputazzjoni, li jista' jkollhom impatt negattiv konsiderevoli fuq il-profittabbiltà u s-sostenibbiltà tal-emittent tal-ARTs permezz ta' multi, spejjeż ta' litigazzjoni, restrizzjonijiet imposti minn awtoritajiet kompetenti, penali finanzjarji u kriminali oħrajn, kif ukoll it-telf tal-valur tal-marka u tal-fiduċja tal-investituri.
61. Il-korp maniġerjali għandu jkollu politiki ċari u dokumentati dwar kif għandhom jintlaħqu dawn l-istandards. Dawn il-politiki għandhom:
- a. ifakkru lill-persunal li l-attivitajiet kollha tal-emittent għandhom isiru skont il-liġi applikabbli u skont il-valuri korporattivi tal-emittent;
 - b. jippromwovu sensibilizzazzjoni dwar ir-riskji permezz ta' kultura tar-riskju b'saħħitha f'konformità mat-Titolu IV, it-Taqsima 7, li jwasslu l-aspettattiva tal-korp maniġerjali li l-attivitajiet ma jmorrux lil hinn mill-predispożizzjoni għar-riskju definit u l-limiti definiti mill-emittent tal-ARTs u r-responsabbiltajiet rispettivi tal-persunal;
 - c. jistabilixxu prinċipji dwar u jipprovdu eżempji ta' mġiba aċċettabbli u mhux aċċettabbli marbuta b'mod partikolari ma' rapportar finanzjarju ħażin u ma' kondotta finanzjarja ħażina, ma' reati ekonomiċi u finanzjarji inkluż iżda mhux limitat għall-frodi, il-ħasil tal-flus u l-finanzjament tat-terroriżmu (ML/TF), prattiki antitrust, sanzjonijiet finanzjarji, tixħim u korruzzjoni, manipolazzjoni tas-suq, bejgħ ħażin u ksur ieħor tal-liġijiet dwar il-protezzjoni tal-konsumatur, reati tat-taxxa, kemm jekk imwettqa direttament jew indirettament;
 - d. jiċċaraw li minbarra l-konformità mar-rekwiziti legali u regolatorji u mal-politiki interni, il-persunal huwa mistenni jgħib ruħu b'onestà u b'integrità u jwettaq id-dmirijiet tiegħu bil-ħila, bl-attenzjoni u bid-diliġenza dovuta; u
 - e. jiżguraw li l-persunal ikun konxju mill-azzjonijiet dixxiplinarji interni u esterni, azzjonijiet legali u sanzjonijiet potenzjali li jistgħu jsegwu kondotta ħażina u mġiba inaċċettabbli.
62. L-emittenti tal-ARTs għandhom jimmonitorjaw il-konformità ma' dawn l-istandards u jiżguraw is-sensibilizzazzjoni tal-persunal, eż. billi jipprovdu taħriġ.

Titolu V – Qafas u mekkanizmi ta' kontroll intern

9. Qafas ta' kontroll intern

63. L-emittenti tal-ARTs għandhom jiżviluppaw u jzommu kultura li tneġġegħ attitudni pożittiva lejn il-kontroll tar-riskju u l-konformità fl-emittent u qafas robust u komprensiv ta' kontroll intern. Taħt dan il-qafas, il-linji operatorji tal-emittenti tal-ARTs għandhom ikunu responsabbli mill-ġestjoni tar-riskji li jiffaċċjaw fit-twettiq tal-attivitajiet tagħhom u għandu jkollhom kontrolli stabbiliti bil-għan li tigi żgurata konformità mar-rekwiżiti interni u esterni. Bħala parti minn dan il-qafas, l-emittenti tal-ARTs għandu jkollhom funzjoni ta' konformità interna permanenti u effettiva b'awtorità xierqa u suffiċjenti, statura u aċċess għall-korp manigerjali sabiex jaqdi l-missjoni tiegħu, u qafas ta' ġestjoni tar-riskju. Fejn ikun proporzjonat filwaqt li jitqiesu l-kriterji elenkati fit-Titolu I, l-emittenti tal-ARTs għandu jkollhom ukoll funzjoni interna tal-ġestjoni tar-riskji u tal-awditjar. Fi kwalunkwe każ, l-emittent tal-ARTs għandu jkollu fis-seħħ politiki u proċeduri xierqa ta' ġestjoni tar-riskju u ta' awditjar.
64. Il-qafas ta' kontroll intern tal-emittenti tal-ARTs kkonċernati għandu jiġi adattat fuq bażi individwali għall-ispeċifità tan-negozju tagħhom, għall-kumplessità tagħhom u għar-riskji assoċjati, filwaqt li jitqies il-kuntest tal-grupp, fejn applikabbli. Fil-kuntest ta' grupp, l-emittent tal-ARTs kkonċernat għandu jorganizza l-iskambju tal-informazzjoni meħtieġa b'mod li jiġi żgurat li kull korp manigerjali, linja operatorja u unità interna, inkluż kull funzjoni ta' kontroll intern, tkun kapaċi twettaq dmirijietha.
65. Il-qafas ta' kontroll intern għandu jkopri l-organizzazzjoni sħiħa, inklużi r-responsabbiltajiet u l-kompiti tal-korp manigerjali, u l-attivitajiet tal-linji operatorji u tal-unitajiet interni kollha, inkluż il-funzjonijiet ta' kontroll intern, l-użu tal-fornituri terzi u l-kanali ta' distribuzzjoni.
66. Il-qafas ta' kontroll intern ta' emittent tal-ARTs għandu jiżgura:
- operazzjonijiet effettivi u effiċjenti inkluż fir-rigward tal-ħruġ ta' ARTs;
 - identifikazzjoni, kejl u mitigazzjoni adegwati tar-riskji inkluż ir-riskju operazzjonali u r-riskju relatat mal-ICT f'konformità mar-Regolament (UE) 2022/2554;
 - l-affidabbiltà ta' informazzjoni finanzjarja u mhux finanzjarja rrapportata kemm internament kif ukoll esternament;
 - proċeduri amministrattivi u kontabilistiċi sodi; u
 - konformità mal-liġijiet, mar-regolamenti, mar-rekwiżiti supervizorji u mal-politiki interni, il-proċessi, ir-regoli u d-deċiżjonijiet tal-emittent tal-ARTs.

10. Implimentazzjoni ta' qafas ta' kontroll intern

67. Il-korp maniġerjali għandu jkun responsabbli għat-twaqqif u għall-monitoraġġ tal-adeqgatezza u tal-effikaċja tal-qafas, tal-proċessi u tal-mekkaniżmi ta' kontroll intern, u għas-sorveljanza tal-linji operatorji u tal-unitajiet interni kollha, inklużi l-funzjonijiet ta' kontroll intern (bħall-konformità, funzjonijiet ta' ġestjoni tar-riskju, u ta' awditjar intern fejn stabbiliti). L-emittent tal-ARTs għandu jstabbilixxi, iżomm u jaġġorna regolarment il-politiki, il-mekkaniżmi u l-proċeduri adegwati ta' kontroll intern bil-miktub, li għandhom ikunu approvati mill-korp maniġerjali. Fejn ma tiġi stabbilita l-ebda funzjoni tal-ġestjoni tar-riskji, il-korp maniġerjali għandu jkun responsabbli mill-istabbiliment, l-aġġornament u l-monitoraġġ ta' proċeduri u politiki adegwati tal-ġestjoni tar-riskji.
68. L-emittent tal-ARTs għandu jkollu proċess ċar, trasparenti u ddokumentat ta' teħid ta' deċiżjonijiet kif ukoll allokkazzjoni ċara ta' responsabbiltajiet u ta' awtorità fi hdan il-qafas ta' kontroll intern tiegħu, inkluż il-linji operatorji, l-unitajiet interni u l-funzjonijiet ta' kontroll intern tiegħu.
69. L-emittenti tal-ARTs għandhom jikkomunikaw dawk il-politiki, il-mekkaniżmi u l-proċeduri lill-persunal kollu u kull darba li jsir tibdil materjali.
70. Il-funzjonijiet ta' kontroll intern għandhom jivverifikaw li l-politiki, il-mekkaniżmi u l-proċeduri stabbiliti fil-qafas ta' kontroll intern jiġu implimentati b'mod korrett fl-oqsma ta' kompetenza rispettivi tagħhom.
71. Il-funzjonijiet ta' kontroll intern għandhom jissottomettu regolarment lill-korp maniġerjali rapporti bil-miktub dwar nuqqasijiet kbar li jkunu ġew identifikati. Dawn ir-rapporti għandhom jinkludu, għal kull nuqqas kbir ġdid identifikat, ir-riskji rilevanti involuti, valutazzjoni tal-impatt, rakkomandazzjonijiet u miżuri korrettivi li għandhom jittieħdu. Il-korp maniġerjali għandu jsegwi s-sejbiet tal-funzjonijiet ta' kontroll intern b'mod f'waqtu u effettiv u jirrikjedi azzjonijiet ta' rimedju adegwati. Għandha tistabbilixxi proċedura ta' segwitu formali dwar is-sejbiet u l-miżuri korrettivi.

11. Qafas ta' ġestjoni tar-riskju

72. Bħala parti mill-qafas ġenerali ta' kontroll intern, l-emittenti tal-ARTs għandu jkollhom qafas olistiku ta' ġestjoni tar-riskji għall-emittent kollu li jestendi għal-linji operatorji u għall-unitajiet interni kollha tagħhom, inkluż il-funzjonijiet ta' kontroll intern, li jirrikonoxxi bis-sħiħ is-sustanza ekonomika tal-iskoperturi għar-riskju kollha tagħhom inkluż ir-riskji li l-emittent tal-ARTs joħloq għalih innifsu, id-detenturi tal-assi, ir-riskji operazzjonali u r-riskji li jirriżultaw mir-riżerva tal-assi.
73. Il-qafas tal-ġestjoni tar-riskju għandu jippermetti lill-emittent tal-ARTs jieħu deċiżjonijiet infurmati bis-sħiħ dwar ir-riskji kollha li huma jew li jistgħu jkunu esposti għalihom inklużi r-riskji

tal-ICT f'konformità mar-Regolament (UE) 2022/2554 (DORA)¹² u t-Taqsima 12 Il-qafas tal-ġestjoni tar-riskju għandu jinkludi r-riskji kollha, inklużi r-riskji attwali u r-riskji futuri li l-emittent tal-ARTs jistgħu jkunu esposti għalihom. Ir-riskji għandhom jiġu evalwati minn isfel għal fuq u minn fuq għal isfel, fi ħdan u bejn il-linji operatorji jew l-unitajiet interni bl-użu ta' terminoloġija konsistenti u metodoloġiji kompatibbli fl-emittent tal-ARTs kollha u f'livell konsolidat, fejn applikabbli. Ir-riskji rilevanti kollha għandhom jiġu inklużi fil-qafas ta' ġestjoni tar-riskju b'kunsiderazzjoni xierqa kemm għar-riskji finanzjarji kif ukoll dawk mhux finanzjarji, inklużi riskji ta' koncentrazzjoni, operazzjonali, tal-IT, ta' reputazzjoni, ġuridiċi, ta' kondotta u ESG. Għandhom jiġu kkunsidrati wkoll ir-riskju tal-kreditu, ir-riskju tas-suq, ir-riskju tal-koncentrazzjoni u r-riskju tal-likwidità li jirriżultaw mill-assi ta' riżerva.

74. Il-qafas ta' ġestjoni tar-riskju tal-emittent tal-ARTs għandu jinkludi politiki, proċeduri, limiti tar-riskji u kontrolli tar-riskji li jiżguraw identifikazzjoni, kejl jew valutazzjoni, monitoraġġ, ġestjoni, mitigazzjoni u rapportar adegwati, f'waqthom u kontinwi tar-riskji fil-linja operatorja, fl-unitajiet interni, fil-livell tal-emittent u tal-grupp, fejn applikabbli.
75. Qafas ta' ġestjoni tar-riskju tal-emittent tal-ARTs għandu jipprovdi gwida speċifika dwar l-implimentazzjoni tal-istrategiji tar-riskji. Fejn xieraq, din il-gwida għandha tistabbilixxi u żżomm limiti interni konsistenti mar-riskju tolleranti u l-predispożizzjoni għar-riskju tal-emittent tal-ARTs u li jkun proporzjonat mal-operat sod, mar-reżiljenza operazzjonali, mas-saħħa finanzjarja, mal-bżonnijiet ta' likwidità u mal-għanijiet strateġiċi. Emittent tal-profil ta' riskju tal-ARTs għandu jinżamm fil-limiti stabbiliti. Il-qafas ta' ġestjoni tar-riskju għandu jiżgura li, kull meta jkun hemm ksur tal-limiti tar-riskju, ikun hemm proċess definit biex dawn jiġu riferuti u indirizzati bi proċedura ta' segwitu xierqa.
76. Il-qafas tal-ġestjoni tar-riskju għandu jkun soġġett għal rieżami intern indipendenti, eż., imwettaq mill-funzjoni tal-awditjar intern, u vvalutat mill-ġdid regolarment kontra l-emittent tat-tolleranza tar-riskju u l-predispożizzjoni għar-riskju tal-ARTs.
77. Għandhom jiġu stabbiliti mekkaniżmi regolari u trasparenti ta' rapportar sabiex il-korp maniġerjali u l-unitajiet kollha rilevanti fl-emittent tal-ARTs jingħataw rapporti fil-ħin, preċiżi, koncizi, komprensibbli u sinifikattivi u jistgħu jikkondividu informazzjoni rilevanti dwar l-identifikazzjoni, il-kejl jew il-valutazzjoni, il-monitoraġġ u l-ġestjoni tar-riskji. Il-qafas tar-rapportar għandu jkun definit u ddokumentat sew.
78. Komunikazzjoni u sensibilizzazzjoni effettivi dwar ir-riskji u l-istrategija tar-riskju huma kruċjali għall-proċess sħiħ ta' ġestjoni tar-riskji, inkluż il-proċessi ta' rieżami u ta' teħid ta' deċiżjonijiet, u jgħinu biex jiġu evitati deċiżjonijiet li inkonxjament jistgħu jżidu r-riskju. Rapportar effettiv tar-riskju jinvolvi kunsiderazzjoni interna soda u komunikazzjoni tal-istrategija tar-riskju u *data* rilevanti dwar ir-riskju kemm orizzontalment fost l-emittent tal-ARTs kif ukoll 'il fuq u 'l isfel fil-katina tal-ġestjoni.

¹² Ir-Regolament (UE) 2022/2554 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-14 ta' Diċembru 2022 dwar ir-reżiljenza operazzjonali diġitali għas-settur finanzjarju: [L-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32022R2554)

12. Ġestjoni tar-riskju operazzjonali u reżiljenza operazzjonali

79. Emittent ta' ARTs għandu jkollu qafas ta' ġestjoni tar-riskju operazzjonali adegwat u qafas ta' reżiljenza operazzjonali. Dan jinkludi politiki u proċessi effettivi biex:
- a. jidentifikaw, jivvalutaw, jevalwaw, jimmonitorjaw, jirrapportaw u jimmitigaw ir-riskju operazzjonali fil-ħin; u
 - b. jidentifikaw u jiproteġu lilhom infushom minn theddid u fallimenti potenzjali, jirrispondu u jadattaw għal, kif ukoll jirkupraw u jitgħallmu minn, avvenimenti ta' tfixkil biex jimminimizzaw l-impatt tagħhom fuq it-twettiq ta' funzjonijiet kritiċi jew importanti¹³.
80. Emittent ta' korp maniġerjali tal-ARTs għandu, bħala parti mill-qafas ta' ġestjoni tar-riskju, japprova strategiji, politiki u proċessi għall-ġestjoni tar-riskju operazzjonali u tar-reżiljenza operazzjonali, inkluż l-predispożizzjoni għar-riskju għall-qafas ta' riskju operazzjonali u t-tolleranza għar-riskju għal tfixkil ta' funzjonijiet kritiċi jew importanti¹⁴. Dawk l-istrategiji, il-politiki u l-proċessi għandhom jiġu riveduti u aġġornati perjodikament kif ikun xieraq.
81. Il-korp maniġerjali jiżgura li dawn il-politiki u l-proċessi jiġu implimentati b'mod effettiv, integrati b'mod sħiħ fil-qafas ġenerali tal-ġestjoni tar-riskju tal-emittent tal-ART, inkluż ir-riskju fir-rigward tal-użu ta' entitajiet ta' partijiet terzi, u jiġu kkomunikati b'mod effettiv lill-persunal rilevanti.
82. Emittent ta' ARTs għandu jassenja b'mod ċar ir-responsabbiltajiet għas-sistema ta' valutazzjoni u ġestjoni għar-riskju operazzjonali u r-reżiljenza operazzjonali.
83. Emittent ta' ARTs għandu jidentifika l-iskoperturi tiegħu għar-riskju operazzjonali, jitraċċa d-*data* rilevanti dwar ir-riskju operazzjonali, inkluża *data* dwar it-telf materjali, u jwettaq analiżi tax-xenarji.
84. L-emittent tal-ARTs għandu jidentifika l-operazzjonijiet kritiċi tiegħu, b'mod konsistenti mal-approċċ ta' reżiljenza operazzjonali tiegħu, u jimmappa l-persuni, it-teknoloġija, il-proċessi, id-*data*, il-facilitajiet, il-partijiet terzi, inklużi l-entitajiet intragrupp, u l-interkonnessjonijiet u l-interdipendenzi bejniethom li huma meħtieġa għat-twassil ta' funzjonijiet kritiċi jew importanti f'sitwazzjoni tal-kummerċ bħas-soltu u permezz ta' tfixkil.
85. Il-qafas ta' ġestjoni tar-riskju operazzjonali u tar-reżiljenza operazzjonali għandu jkun soġġett għal rieżamijiet regolari mwettqa minn awdituri interni jew esterni li jkollhom l-għarfien meħtieġ biex iwettqu rieżamijiet bħal dawn. Il-qafas ta' ġestjoni tar-riskju operazzjonali u l-

¹³ BCBS Principles for Operational Resilience, March 2021 (Il-Prinċipji tal-BCBS għar-Reżiljenza Operazzjonali, Marzu 2021), <https://www.bis.org/bcbs/publ/d516.pdf>

¹⁴ It-tolleranza għat-tfixkil hija l-livell ta' tfixkil minn kwalunkwe tip ta' riskju operazzjonali li emittent ikun lest li jaċċetta minhabba firxa ta' xenarji severi iżda plawżibbli.

qafas ta' reżiljenza operazzjonali għandhom ikunu strutturati b'rizorsi umani u tekniċi suffiċjenti u adegwati. Jenħtiegħ li s-sistema ta' valutazzjoni tar-riskju operazzjonali u l-qafas tar-reżiljenza operazzjonali tal-emittent tal-ARTs jiġu integrati bis-sħiħ fil-qafas tal-ġestjoni tar-riskju tal-emittent.

86. Għandha tiġi implimentata sistema ta' rapportar lill-korp maniġerjali li tipprevedi rapporti adegwati dwar ir-riskju operazzjonali u r-reżiljenza operazzjonali minn funzjonijiet rilevanti fi ħdan l-emittent tal-ART. L-emittent tal-ARTs għandu jkollu fis-seħħ proċeduri biex jieħu azzjonijiet xierqa mingħajr dewmien, kif rilevanti.
87. L-emittent tal-ARTs għandu jidentifika u jivvaluta r-riskju operazzjonali inerenti għall-emittent tal-attivitajiet, il-proċessi u s-sistemi tal-ARTs biex jiżgura li r-riskji inerenti jinftiehem sew.
88. B'kunsiderazzjoni tat-Titolu I dwar l-applikazzjoni tal-prinċipju ta' proporzjonalità, l-emittent ta' ARTs għandu jidentifika, janalizza u jkejjel firxa ta' xenarji, inklużi avvenimenti ta' probabbiltà baxxa u ta' severità għolja, li wħud minnhom jistgħu jirriżultaw f'telf sever mir-riskji operazzjonali. L-inputs għall-analiżi tax-xenarju jinkludu *data* rilevanti interna u esterna dwar it-telf, informazzjoni mill-awtovalutazzjonijiet, opinjoni esperta, il-qafas ta' kontroll intern, metriċi li jħarsu 'l quddiem, analiżijiet tal-kawżi ewlenin u l-qafas tal-proċess, kif xieraq. Il-proċess ta' analiżi tax-xenarji għandu jintuża biex tiġi żviluppata firxa ta' konsegwenzi ta' avvenimenti potenzjali, inklużi valutazzjonijiet tal-impatt għal skopijiet ta' ġestjoni tar-riskju, li jissupplimentaw għodod oħra bbażati fuq *data* storika jew valutazzjonijiet tar-riskju attwali.
89. B'kunsiderazzjoni tat-Titolu I, l-emittenti tal-ARTs jistgħu jużaw approċċi ta' valutazzjoni tar-riskju kwalitattiva, filwaqt li emittenti tal-ARTs sinifikanti għandu jkollhom approċċ aktar sofistikati, inkluż, meta jkun disponibbli, l-użu ta' *data* interna u esterna dwar it-telf biex tiġi infurmata l-analiżi tax-xenarju.

12.1 Approvazzjoni ġdida tal-prodott, tas-sistema u tal-proċess

90. L-emittent tal-ARTs għandu jkollu politiki u proċeduri għall-valutazzjoni u l-approvazzjoni ta' prodotti, proċessi u sistemi ġodda, inkluż dwar il-ħruġ il-ġdid tal-ARTs u l-proċessi u s-sistemi relatati.
91. Il-proċess ta' approvazzjoni għandu jikkunsidra r-riskji kollha, inklużi r-riskji legali u tal-ICT, fit-tnedija ta' prodotti ġodda u fl-implimentazzjoni ta' proċessi u sistemi ġodda, u jinkludi riskji relatati ma' persuni, proċessi, sistemi u avvenimenti esterni.
92. Il-proċess ta' approvazzjoni għandu jikkunsidra wkoll effetti fuq it-twassil ta' funzjonijiet kritiċi jew importanti u fuq l-interkonnessjonijiet u l-interdipendenzi tagħhom kif ukoll bidliet lill-emittenti tal-profil tar-riskji operazzjonali tal-ART, inklużi bidliet għar-riskju relatat ma' prodotti jew attivitajiet eżistenti, il-kontrolli interni meħtieġa, il-proċessi ta' ġestjoni tar-riskju, u l-mitigazzjoni tar-riskji.

93. L-emittent tal-ARTs għandu jiżgura l-valutazzjoni tal-evoluzzjoni tar-riskji assoċjati ma' prodotti, sistemi u proċessi ġodda matul iż-żmien matul iċ-ċiklu tal-ħajja sħiħ ta' prodott, attivitajiet jew servizzi.
94. L-emittenti tal-ART għandu jkollhom sistema b'saħħitha ta' kontroll intern skont it-Titolu V anke fir-rigward ta' prodotti, proċessi u sistemi ġodda biex jiġi żgurat li l-emittent tal-ARTs għandu operazzjonijiet effiċjenti u effettivi; jissalvagwardja r-riżerva tal-assi tiegħu; jipproduċi informazzjoni affidabbli u jikkonforma mal-liġijiet u r-regolamenti applikabbli.

12.2 Ġestjoni tar-riskju tal-ICT

95. L-emittenti tal-ARTs jenħtieġ li jistabbilixxu qafas ta' ġestjoni tar-riskju tal-ICT f'konformità mar-rekwiżiti definiti skont ir-Regolament (UE) 2022/2554. F'dan ir-rigward, l-emittenti tal-ARTs għandu jkollhom fis-seħħ qafas intern ta' governanza u kontroll li jiżgura ġestjoni effettiva u prudenti tar-riskji tal-ICT sabiex jinkiseb livell għoli ta' reżiljenza operazzjonali diġitali.¹⁵

12.3 Arrangamenti ma' entitajiet terzi għat-tħaddim tar-riżerva ta' assi, għall-investment tal-assi ta' riżerva, għall-kustodja tal-assi ta' riżerva, jew għad-distribuzzjoni tat-tokens irreferenzjati ma' assi lill-pubbliku

96. Il-korp maniġerjali ta' emittent tal-ARTs li għandu arrangamenti fis-seħħ ma' entitajiet ta' partijiet terzi għat-tħaddim tar-riżerva tal-assi, għall-investment tal-assi ta' riżerva, għall-kustodja tal-assi ta' riżerva, jew, fejn applikabbli, għat-tqassim tat-tokens irreferenzjati ma' assi lill-pubbliku jew pjanijiet dwar id-dħul f'tali arrangamenti għandu japprova, jirrieżamina u jaġġorna b'mod regolari politika dwar ir-rekwiżiti għad-dipendenza operazzjonali ta' dawn l-entitajiet ta' partijiet terzi u jiżgura l-implimentazzjoni tagħhom fuq bażi individwali u, kif applikabbli, fuq bażi wiesgħa ta' grupp.
97. Il-politika għandha tinkludi l-fażijiet ewlenin taċ-ċiklu tal-ħajja ta' dawn l-arrangamenti ta' parti terza u għandha tiddefinixxi l-prinċipji, ir-responsabbiltajiet u l-proċessi fir-rigward tal-użu ta' parti terza. B'mod partikolari, il-politika għandha tkopri mill-inqas:
- ir-responsabbiltajiet tal-korp maniġerjali inkluż l-involvement tiegħu, kif xieraq, fit-tehid ta' deċiżjonijiet;
 - l-involvement tal-linji operatorji, tal-funzjonijiet ta' kontroll intern u ta' individwi oħra fir-rigward ta' dawn l-arrangamenti ta';
 - l-ippjanar u l-istrutturar ta' arrangamenti ta' partijiet terzi, inkluża d-definizzjoni tar-rekwiżiti tal-kummerċ rigward l-użu ta' partijiet terzi.

¹⁵ Jekk jogħġbok irreferi għar-Regolament (UE) 2022/2554, ĠU L 333, 27.12.2022, p. 1–79

- d. l-identifikazzjoni tar-riskju, il-valutazzjoni u l-ġestjoni skont it-Taqsima 11;
 - e. kontrolli tad-diligenza dovuta fuq partijiet terzi prospettivi;
 - f. politiki u proċeduri għall-identifikazzjoni, il-prevenzjoni, il-ġestjoni u d-divulgazzjoni tal-kunflitti ta' interess, f'konformità mal-Artikolu 32 tar-Regolament (UE) 2023/1114;
 - g. l-ippjanar tal-kontinwità tal-operat u l-istrateġiji ta' hruġ biex tiġi żgurata r-reżiljenza operazzjonali tal-emittent tal-ARTs f'każ ta' falliment jew tfixkil f'entità terza li jkollha impatt fuq il-forniment ta' operazzjonijiet kritiċi. L-emittent tal-pjanijiet ta' kontinwità tan-negozju u ta' hruġ tal-ARTs għandu jivvaluta s-sostitwibbiltà tal-entità terza li juża għall-operazzjonijiet kritiċi, u alternattivi vijabbli oħra li jistgħu jiffacilitaw ir-reżiljenza operazzjonali f'każ ta' qtugħ f'entità terza bħal pereżempju li l-attività tingieb lura internament;
 - h. il-proċess ta' approvazzjoni ta' arrangamenti godda;
 - i. l-implimentazzjoni, il-monitoraġġ u l-ġestjoni ta' dawk l-arrangamenti, inkluża l-valutazzjoni kontinwa tal-prestazzjoni tal-entitajiet terzi biex jiġi żgurat li r-relazzjoni tibqa' fi hndan l-emittent tal-predispożizzjoni għar-riskju u t-tolleranza għar-riskju tal-ARTs għal tfixkil ta' operazzjonijiet kritiċi u linji operatorji ewlenin;
 - j. il-proċeduri għan-notifika u r-rispons għal bidliet f'arrangament minn entitajiet terzi;
 - k. ir-rieżami u l-awditjar indipendenti ta' konformità mar-rekwiżiti u l-politiki legali u regolatorji;
 - l. il-proċessi ta' tiġdid għal arrangamenti ma' entitajiet ta' parti terza;
 - m. id-dokumentazzjoni u ż-żamma ta' rekords; u
 - n. l-istrateġiji ta' hruġ u l-proċessi ta' terminazzjoni, inkluż rekwiżit għal pjan ta' hruġ iddokumentat għal kull funzjoni kritika jew importanti li għandha tiġi esternalizzata meta tali hruġ jitqies possibbli b'kunsiderazzjoni tal-interruzzjonijiet possibbli fis-servizz jew it-terminazzjoni mhux mistennija ta' ftehim ta' esternalizzazzjoni.
98. L-emittenti tal-ARTs għandhom jivvalutaw l-impatt potenzjali ta' arrangamenti ma' entitajiet ta' parti terza dwar ir-riskju operazzjonali u r-reżiljenza operazzjonali tagħhom, skont it-taqsima 12, u għandhom iqisu r-riżultati tal-valutazzjoni meta jiddeċiedu, jekk funzjoni għandhiex titwettaq minn entità terza u għandhom jieħdu l-passi xierqa biex jevitaw riskji operazzjonali addizzjonali bla bżonn qabel ma jidhlu f'dawn l-arrangamenti.
99. Fi hndan il-valutazzjoni tar-riskju, l-emittent tal-ARTs għandu jqis ukoll il-benefiċċji u l-kostijiet mistennija tal-arrangament propost, inkluża l-ponderazzjoni ta' kwalunkwe riskju li jista' jitnaqqas jew jiġi ġestit aħjar kontra kwalunkwe riskju li jista' jinħoloq bħala riżultat tal-

arrangament propost, filwaqt li jitqiesu mill-inqas il-mizuri implimentati mill-emittent tal-ARTs u mill-fornitur tas-servizz biex jimmaniġġja u jimmitiga dawk ir-riskji.

100. Meta jwettaq il-valutazzjoni tar-riskju qabel id-dipendenza fuq entità terza u matul il-monitoraġġ kontinwu tal-prestazzjoni tal-entità terza, l-emittent tal-ARTs għandu, mill-inqas:
- jidentifikaw u jikklassifikaw il-funzjonijiet rilevanti u d-*data* u s-sistemi relatati fir-rigward tas-sensittività u l-kritikalità tagħhom u l-mizuri ta' sigurtà meħtieġa;
 - iwettqu analiżi bir-reqqa bbażata fuq ir-riskju tal-funzjonijiet u tad-*data* u tas-sistemi relatati li jkunu qed jitqiesu għall-arrangament u jindirizzaw ir-riskji potenzjali, b'mod partikolari r-riskji operazzjonali, inkluż ir-riskji ta' sottakuntrattar, legali, tal-ICT, ta' konformità u ta' reputazzjoni, u l-limitazzjonijiet tas-sorveljanza relatati mal-pajjiżi fejn hemm is-servizzi jew jistgħu jiġu pprovduti;
 - iqisu d-dipendenzi ġeografici u l-ġestjoni ta' riskji relatati. Dawn ir-riskji jistgħu jkunu relatati mal-ambjent ekonomiku, finanzjarju, politiku, legali u regolatorju fil-ġurisdizzjoni(jiet) fejn ser ikun is-servizz rilevanti.
101. Qabel ma jidhlu f'arrangament ma' parti terza u jikkunsidraw ir-riskji, inklużi r-riskji operazzjonali u r-riskju tal-kontroparti, l-emittenti tal-ARTs għandhom jiżguraw fil-proċess tal-għażla u tal-valutazzjoni tagħhom li l-entità terza hija xierqa.
102. L-emittenti tal-ARTs għandhom jiżguraw li l-entità terza jkollha r-reputazzjoni adegwata fil-qasam tal-kummerċ, kapaċitajiet xierqa u suffiċjenti, l-għarfien espert, il-kapaċità, ir-riżorsi (eż. umani, tal-IT, finanzjarji), l-istruttura organizzattiva u, jekk applikabbli, l-awtorizzazzjoni(jiet) jew ir-reġistrazzjoni(jiet) regolatorja(i) biex twettaq il-funzjoni b'mod affidabbli u professjonali biex tissodisfa l-obbligi tagħha għat-tul taż-żmien tal-abbozz tal-kuntratt.
103. Fatturi addizzjonali li għandhom jitqiesu meta titwettaq diligenza dovuta fil-konfront ta' entità ta' parti terza potenzjali jinkludu, iżda mhumiex limitati għal:
- il-mudell ta' kummerċ, in-natura, l-iskala, il-kumplessità, is-sitwazzjoni finanzjarja, is-sjeda u l-istruttura tal-grupp tiegħu;
 - ir-relazzjonijiet fit-tul mal-entità terza li diġà ġew ivvalutati u jwettqu servizzi għall-emittent tal-ARTs;
 - il-livell ta' sostitwibbiltà tal-fornitur tas-servizz u tas-servizz inkluża l-kapaċità li jrohroġ mill-arrangament ta' parti terza u jew it-tranzizzjoni lejn fornitur ta' servizz ieħor jew iġib is-servizz kritiku lura internament jew l-impatt potenzjali ta' tali sostituzzjoni fuq l-emittent tal-operazzjonijiet kritiċi tal-ARTs;
 - jekk l-entità terza hija issorveljata minn awtoritajiet kompetenti jew le.

104. L-emittenti tal-ARTs għandhom jieħdu passi xierqa biex jiżguraw li l-parti terza tagħxi b'mod konsistenti mal-valuri u l-kodiċi ta' kondotta.
105. L-emittenti tal-ARTs jenħtieġ li jiżguraw f'kull ħin li l-parti terza li jużaw biex jiddistribwixxu ARTs lill-pubbliku tikkonforma mal-proċeduri li jiżguraw il-konformità mal-obbligi fir-rigward tal-prevenzjoni tal-ħasil tal-flus u l-finanzjament tat-terroriżmu skont id-Direttiva (UE) 2015/849 u, fejn applikabbli, ir-Regolament (UE) 2023/1113 dwar l-informazzjoni li takkumpanja t-trasferimenti ta' fondi u ta' ċerti kriptoassi. Jenħtieġ li l-entità terza fis-sistemi ta' kontroll intern tagħha tiżgura konformità kontinwa mal-obbligi fir-rigward tal-prevenzjoni tal-ħasil tal-flus u l-finanzjament tat-terroriżmu skont id-Direttiva (UE) 2015/849 u, fejn applikabbli, ir-Regolament (UE) 2023/1113 dwar l-informazzjoni li takkumpanja t-trasferimenti ta' fondi u ta' ċerti kriptoassi.

13. Funzjonijiet ta' kontroll intern

106. Il-funzjonijiet ta' kontroll intern għandhom jinkludu funzjoni ta' konformità interna effettiva u permanenti, u fejn xieraq u proporzjonata, filwaqt li jitqiesu l-kriterji elenkati fit-Titolu I, il-funzjoni ta' ġestjoni tar-riskju u l-funzjoni ta' awditjar intern. Meta l-emittenti tal-ARTs ma jistabbilixxux u ma jzommux funzjoni ta' ġestjoni tar-riskji u funzjoni ta' awditjar intern, għandhom ikunu jistgħu juru fuq talba li l-politiki u l-proċeduri adottati u implimentati għal qafas ta' kontroll intern effettivament jiksbu l-istess eżitu bħal-linji gwida previsti f'dan it-Titolu V.
107. L-emittenti ta' ARTs sinifikanti huma m'hegga jistabbilixxu funzjonijiet ta' ġestjoni tar-riskju intern u ta' awditjar intern. Meta l-emittent tal-ARTs ma jistabbilixxix funzjoni ta' ġestjoni tar-riskju interna (RMF) jew funzjoni ta' awditjar intern (IAF), ir-responsabbiltajiet ta' dawn il-funzjonijiet kif stabbiliti f'dawn il-linji gwida jkunu tal-korp manigerjali, li jista' jiddelega l-kompiti operazzjonali internament jew esternament lil fornitur ta' parti terza, eż. fil-forma ta' arrangament ta' esternalizzazzjoni¹⁶.

13.1 Kapijiet tal-funzjonijiet ta' kontroll intern

108. Il-kapijiet ta' funzjonijiet ta' kontroll intern għandhom jiġu stabbiliti f'livell ġerarkiku adegwat li jipprovdi lill-kap tal-funzjoni ta' kontroll bl-awtorità u bl-istatura xierqa meħtieġa biex iwettaq ir-responsabbiltajiet tiegħu jew tagħha. Il-kapijiet tal-funzjonijiet tal-konformità u, fejn stabbiliti, il-kapijiet tal-ġestjoni tar-riskju u tal-awditjar intern għandhom jirrapportaw u jwieġbu direttament għand il-korp manigerjali, u l-prestazzjoni tagħhom għandha tiġi riezaminata mill-korp manigerjali.
109. Fejn meħtieġ, il-kapijiet tal-funzjonijiet ta' kontroll intern għandhom ikunu jistgħu jkollhom aċċess u jirrapportaw direttament għand il-korp manigerjali fil-funzjoni superviżorja tiegħu biex iqajmu tħassib u jwissu l-funzjoni superviżorja, fejn xieraq, meta żviluppi speċifiċi jaffettwaw

¹⁶ L-esternalizzazzjoni tal-kompiti operazzjonali tal-konformità xorta tista' tkun possibbli.

jew jistgħu jaffettwaw lill-emittent tal-ARTs. Dan ma għandux iwaqqaf lill-kapijiet ta' funzjonijiet ta' kontroll intern milli jirrapportaw ukoll fil-linji ta' rapportar regolari.

110. L-emittenti tal-ARTs għandu jkollhom proċessi dokumentati stabbiliti għall-assenjar tal-pożizzjoni tal-kap ta' funzjoni ta' kontroll intern u għall-irtirar tar-responsabbiltajiet tiegħu jew tagħha. Fi kwalunkwe każ, il-kapijiet tal-funzjonijiet ta' kontroll intern ma għandhomx jitneħhew mingħajr l-approvazzjoni minn qabel tal-korp manigerjali fil-funzjoni supervizorja tiegħu fejn tkun giet stabbilita.

13.2 Indipendenza tal-funzjonijiet ta' kontroll intern

111. Sabiex il-funzjonijiet ta' kontroll jitqiesu li joperaw indipendentement, għandhom ikunu ssodisfati l-kundizzjonijiet li ġejjin:
- a. il-persunal tagħhom ma jwettaq l-ebda komputu operazzjonali li jaqa' fil-kamp ta' applikazzjoni tal-attivitajiet li l-funzjonijiet ta' kontroll intern huma maħsuba biex jimmonitorjaw u jikkontrollaw sakemm ma jintweriex li, fid-dawl tal-kriterji elenkati fit-Titolu I għall-applikazzjoni tal-prinċipju tal-proporzjonalità, il-funzjonijiet ta' kontroll intern għadhom effettivi. F'dak il-każ, l-emittent tal-ARTs għandhom jivalutaw jekk l-effettività tal-funzjonijiet ta' kontroll intern tagħhom hijiex kompromessa.
 - b. Fejn hu xieraq, ikunu organizzazzjonalment separati mill-attivitajiet li huma assenjati biex jimmonitorjaw u jikkontrollaw;
 - c. ir-remunerazzjoni tal-persunal tal-funzjoni ta' kontroll intern ma għandhiex tkun marbuta mal-prestazzjoni tal-attivitajiet li l-funzjoni ta' kontroll intern jimmonitorja u jikkontrolla u m'għandha lanqas tikkomprometti b'xi mod ieħor l-oġġettività tiegħu¹⁷.

13.3 Riżorsi tal-funzjonijiet ta' kontroll intern

112. Il-funzjonijiet ta' kontroll intern għandu jkollhom riżorsi suffiċjenti. Filwaqt li jqisu l-applikazzjoni tal-prinċipju tal-proporzjonalità kif stabbilit fit-Titolu I, għandu jkollhom għadd adegwat ta' persunal kwalifikat b'ħiliet, għarfien u esperjenza adegwati. Il-persunal għandu jibqa' jikseb il-kwalifiki meħtieġa fuq bażi regolari u għandu jirċievi t-taħriġ kif meħtieġ.
113. Il-funzjonijiet ta' kontroll intern għandu jkollhom sistemi tal-ICT u appoġġ xierqa għad-dispożizzjoni tagħhom, b'aċċess għall-informazzjoni interna u esterna meħtieġa biex jaqdu r-responsabbiltajiet tagħhom. Għandu jkollhom aċċess għall-informazzjoni kollha meħtieġa dwar

¹⁷ Ara wkoll il-linji gwida tal-EBA dwar politiki sodi ta' remunerazzjoni, disponibbli fuq <https://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/remuneration/guidelines-on-sound-remuneration-policies>.

il-linji operatorji kollha u s-sussidjarji rilevanti li jgħorru r-riskji, b'mod partikolari dawk li potenzjalment jistgħu jiġġeneraw riskji materjali għall-emittent tal-ARTs.

14. Funzjoni tal-ġestjoni tar-riskji

114. Fejn stabbilita, il-funzjoni tal-ġestjoni tar-riskju (RMF) għandha tkopri l-emittent kollu tal-ARTs. L-RMF għandu jkollha biżżejjed awtorità, statura u rizorsi, filwaqt li titqies il-proporzjonalità elenkati fit-Titolu I, biex timplimenta l-politiki tar-riskju u l-qafas ta' ġestjoni tar-riskji kif stabbilit fit-Taqsima 11.
115. Il-RMF għandu jkollha, fejn meħtieġ, aċċess dirett għall-korp maniġerjali fil-funzjoni supervizorja tiegħu, fejn ikun ġie stabbilit.
116. L-RMF għandu jkollha aċċess għal-linji operatorji kollha u għal unitajiet interni oħra li għandhom il-potenzjal li jiġġeneraw riskji.
117. Il-persunal fi ħdan l-RMF għandu jkollu għarfien, ħiliet u esperjenza suffiċjenti fir-rigward ta' tekniki u proċeduri għall-ġestjoni tar-riskji, kif ukoll swieq u prodotti, u għandu jkollu aċċess għal taħriġ regolari.
118. Fejn stabbilit, l-RMF għandha tkun karatteristika organizzazzjonali ċentrali tal-emittent tal-ARTs, strutturata b'tali mod sabiex tkun tista' timplimenta politiki tar-riskju u tikkontrolla l-qafas tal-ġestjoni tar-riskji. L-RMF għandu jkollha rwol ewlieni fl-iżgurar li l-emittent tal-ARTs jkollu stabbiliti proċessi effettivi għall-ġestjoni tar-riskju. L-RMF għandha tkun involuta b'mod attiv fid-deċiżjonijiet kollha ta' ġestjoni ta' riskji materjali. Fejn applikabbli, fi grupp, l-RMF fl-impriza prinċipali tal-Unjoni għandha tkun tista' tagħti opinjoni olistika għall-grupp kollu dwar ir-riskji kollha u tiżgura li l-istrategija tar-riskju tiġi rrispettata.
119. L-RMF għandha tipprovdi informazzjoni, analiżi u ġudizzju espert indipendenti u rilevanti dwar l-iskoperturi għar-riskju, parir dwar proposti u deċiżjonijiet dwar riskji li jittieħdu mil-linji operatorji jew mill-unitajiet interni, u għandha tgħarraf lill-korp maniġerjali dwar jekk humiex konsistenti mal-profil tar-riskju tal-emittent tal-ARTs. L-RMF tista' tirrakkomanda titjib għall-qafas tal-ġestjoni tar-riskji u miżuri korrettivi għar-rimedju ta' ksur ta' politiki, proċeduri u ta' limiti relatati mar-riskji.

14.1 Ir-rwol tal-RMF fl-istrategija u fid-deċiżjonijiet dwar ir-riskji

120. L-involvement tal-RMF fil-proċessi ta' teħid ta' deċiżjonijiet għandu jiżgura li l-kunsiderazzjonijiet tar-riskju jitqiesu sewwa. Madankollu, l-obbligu ta' rendikont għad-deċiżjonijiet meħuda għandu jibqa' tal-unitajiet operatorji u interni, u finalment, tal-korp maniġerjali.

14.2 Ir-rwol tal-RMF f'tibdil materjali

121. Qabel ma jittieħdu deċiżjonijiet dwar tibdil materjali għal prodotti, proċessi jew sistemi jew dwar tranżazzjonijiet ta' eċċezzjoni, l-RMF għandha tkun involuta fil-valutazzjoni tal-impatt ta' tali tibdil dwar l-emittent tal-ARTs u għandha tirrapporta s-sejbiet tagħha direttament lill-korp maniġerjali qabel tittieħed deċiżjoni.
122. Il-RMF għandha tevalwa kif ir-riskji identifikati jistgħu jaffettwaw il-kapaċità tal-emittent tal-ART li jimmaniġġja l-profil tar-riskju tiegħu u r-riskji marbuta mar-riżerva tal-assi.

14.3 Ir-rwol tal-RMF fl-identifikazzjoni, fil-kejl, fil-valutazzjoni, fil-ġestjoni, fil-mitigazzjoni, fil-monitoraġġ u fir-rapportar dwar ir-riskji

123. L-RMF għandha tiżgura implimentazzjoni xierqa tal-qafas tal-ġestjoni tar-riskji u li r-riskji kollha jiġu identifikati, iwwalutati, imkejla, immonitorjati, ġestiti u rrapportati b'mod xieraq mill-unitajiet tal-emittent tal-ARTs.
124. L-RMF għandha tiżgura li l-identifikazzjoni u l-valutazzjoni ma jkunux ibbażati biss fuq informazzjoni kwantitattiva jew fuq riżultati ta' mudelli, iżda tqis ukoll approċċi kwalitattivi. L-RMF għandha żżomm lill-korp maniġerjali mgħarraf dwar is-suppożizzjonijiet użati fi, u n-nuqqasijiet potenzjali ta', għodod u metodi ta' kwantifikazzjoni tar-riskju, inklużi l-mudelli u l-analiżi.
125. L-RMF għandha tiżgura li jiġu rieżaminati t-tranżazzjonijiet ma' partijiet relatati u li r-riskji li jipprezentaw għall-emittent tal-ARTs jiġu identifikati u vwalutati b'mod adegwat.
126. L-RMF għandha tiżgura li l-unitajiet interni jew operatorji jimmonitorjaw ir-riskji kollha identifikati b'mod effettiv.
127. L-RMF għandha timmonitorja regolarment il-profil tar-riskju attwali tal-emittent tal-AERs u tifliħ fl-isfond tal-għanijiet strateġiċi u tal-predispożizzjoni għar-riskju tu tirrapporta r-riżultati sabiex ikunu jistgħu jittieħdu deċiżjonijiet mill-korp ta' ġestjoni fil-funzjoni maniġerjali tiegħu u tkun tista' ssir kontestazzjoni mill-korp ta' ġestjoni fil-funzjoni supervizorja tiegħu.
128. L-RMF għandha tanalizza x-xejriet u tirrikonoxxi riskji ġodda jew emergenti u židiet fir-riskji bħala riżultat ta' tibdil fiċ-ċirkostanzi u fil-kundizzjonijiet. Għandha wkoll tirrieżamina b'mod regolari l-eżiti reali tar-riskji fl-isfond ta' stimi preċedenti (jiġifieri ttestjar b'lura) biex tivvaluta u ttejjeb il-preċiżjoni u l-effikaċja tal-proċess ta' ġestjoni tar-riskju.
129. L-RMF għandha tivvaluta modi possibbli kif jiġu mitigati r-riskji identifikati. Ir-rapportar tar-riskju lill-korp maniġerjali għandu jinkludi proposti għal azzjonijiet xierqa għall-mitigazzjoni tar-riskju.

14.4 Ir-rwol tal-RMF fil-predispożizzjoni għar-riskju u l-limiti.

130. Il-RMF għandha tivvaluta b'mod indipendenti l-ksur tal-predispożizzjoni għar-riskju jew tal-limiti. L-RMF għandha tgħarraf lill-unitajiet operatorji jew interni kkonċernati u lill-korp maniġerjali, u tirrakkomanda rimedji possibbli. L-RMF għandha tirrapporta direttament għand il-korp maniġerjali fil-funzjoni superviżorja tiegħu meta l-ksur ikun materjali, mingħajr preġudizzju għall-RMF li tirrapporta lil funzjonijiet interni oħra.
131. L-RMF għandu jkollha rwol ewlieni sabiex jiġi żgurat li deċiżjoni fuq rakkomandazzjoni tagħha tittiehed fil-livell rilevanti, li jkun hemm konformità magħha mill-unitajiet operatorji rilevanti u tiġi rapportata kif suppost lill-korp maniġerjali u, fejn stabbilit, lill-kumitat tar-riskju.

14.5 Kap tal-funzjoni tal-ġestjoni tar-riskju

132. Fejn stabbilit, il-kap tal-RMF għandu jkun responsabbli mill-għoti ta' informazzjoni komprensiva u li tinftiehem dwar ir-riskji u għall-għoti ta' pariri lill-korp maniġerjali, sabiex dan il-korp ikun jista' jifhem il-profil tar-riskju ġenerali ttal-emittent tal-ARTs. Meta ma tkun giet stabbilita l-ebda funzjoni indipendenti, ir-responsabbiltajiet tal-kap tal-funzjoni tal-ġestjoni tar-riskji jkunu tal-persunal li lili jkunu fdati l-proċeduri tal-ġestjoni tar-riskji jew tal-membri tal-korp maniġerjali direttament.
133. Il-kap tal-RMF għandu jkollu biżżejjed kompetenza, indipendenza u anzjanità biex jikkontesta deċiżjonijiet li jaffettwaw l-iskopertura ta' emittent tal-ARTs għar-riskju. Meta l-kap tal-RMF ma jkunx membru tal-korp maniġerjali, filwaqt li jitqies il-prinċipju tal-proporzjonalità kif stabbilit fit-Titolu I, l-emittent tal-ARTs għandu jaħtru kap indipendenti tal-RMF li ma jkollux responsabbiltajiet għal funzjonijiet oħra u jirrapporta direttament għand il-korp maniġerjali. Fejn ma jkunx proporzjonat li tinħatar persuna li hija ddedikata biss għar-rwol ta' kap tal-RMF, filwaqt li jitqies il-prinċipju tal-proporzjonalità kif stabbilit fit-Titolu I, din il-funzjoni tista' tiġi kkombinata mal-funzjoni tal-kap ta' verifika tal-konformità jew tista' ssir minn persuna oħra f'kariga għolja, dment li ma jkunx hemm kunflitt ta' interess bejn il-funzjonijiet kombinati. Fi kwalunkwe każ, din il-persuna għandu jkollha biżżejjed awtorità, statura u indipendenza (eż. kap ta' funzjoni legali).
134. Il-kap tal-RMF għandu jkun jista' jikkontesta deċiżjonijiet meħuda mill-manigment emittent tal-ARTs u mill-korp ta' ġestjoni tiegħu, u r-raġunijiet għall-oġġezzjonijiet għandhom ikunu dokumentati b'mod formali. Jekk emittent tal-ARTs ikun jixtieq jagħti lill-kap tal-RMF id-dritt ta' veto fuq deċiżjonijiet (eż. deċiżjoni dwar kreditu jew investiment jew l-iffissar ta' limitu) li jsiru f'livelli taħt dak tal-korp maniġerjali, għandha tispeċifika l-kamp ta' applikazzjoni ta' tali dritt ta' veto, il-proċeduri ta' eskalazzjoni jew ta' appell, kif ukoll il-mod ta' involviment tal-korp maniġerjali.
135. L-emittent tal-ARTs għandu jstabbilixxi proċessi msaħħa għall-approvazzjoni ta' deċiżjonijiet li dwarhom il-kap tal-RMF ikun esprima opinjoni negattiva. Fil-funzjoni superviżorja tiegħu, il-korp maniġerjali jenħtieġ li jkun jista' jikkomunika direttament mal-kap tal-RMF dwar

kwistjonijiet ewlenin tar-riskju, inklużi żviluppi li jistgħu jkunu inkonsistenti mal-istrategija tar-riskju u l-predispożizzjoni għar-riskju tal-ARTs u l-kap tal-RMF jenħtiegħ li jkun jista' jirrapporta direttament tħassib materjali lill-korp manigerjali fil-funzjoni manigerjali tiegħu.

15. Funzjoni ta' verifika tal-konformità

136. L-emittenti tal-ARTs għandhom jistabbilixxu funzjoni permanenti u effettiva tal-konformità għall-ġestjoni tar-riskju ta' konformità u għandhom jaħtru persuna biex tkun responsabbli minn din il-funzjoni fl-attivitatijiet kollha tal-entità (l-uffiċjal tal-konformità).
137. Ir-rwol tal-uffiċjal tal-konformità, filwaqt li jitqies il-prinċipju tal-proporzjonalità kif stabbilit fit-Titolu I, jista' jiġi kkombinat mal-kap tal-RMF jew, fejn ma jkunx proporzjonat li jinħatar persuna li tkun iddedikata biss għal din il-funzjoni, jista' jitwettaq minn persuna superjuri oħra (eż. kap legali), sakemm ma jkun hemm l-ebda kunflitt ta' interess bejn il-kompiti mwettqa.
138. Il-persunal fi ħdan il-funzjoni ta' verifika tal-konformità għandu jkollu biżżejjed għarfien, ħiliet u esperjenza fir-rigward ta' proċeduri ta' konformità u oħrajn rilevanti, u għandu jkollu aċċess għal taħriġ regolari.
139. Il-korp manigerjali fil-funzjoni supervizorja tiegħu għandu jissorvelja l-implimentazzjoni ta' politika ta' konformità dokumentata tajjeb, li għandha tiġi kkomunikata lill-persunal kollu. L-emittenti tal-ARTs għandhom jistabbilixxu proċess għall-valutazzjoni regolari tat-tibdil fil-liġi u fir-regolamenti applikabbli għall-attivitatijiet tagħhom.
140. Il-funzjoni ta' verifika tal-konformità għandha tagħti pariri lill-korp manigerjali dwar miżuri li għandhom jittieħdu biex tiġi żgurata konformità ma' liġijiet, regoli, regolamenti u standards applikabbli, u għandha tivvaluta l-impatt possibbli ta' kwalunkwe tibdil fl-ambjent ġuridiku jew regolatorju fuq l-attivitatijiet u fuq il-qafas ta' konformità tal-emittent tal-ARTs.
141. Il-funzjoni ta' verifika tal-konformità għandha tiżgura li l-monitoraġġ tal-konformità jsir permezz ta' programm strutturat u definit tajjeb ta' monitoraġġ tal-konformità u li tiġi osservata l-politika ta' konformità. Il-funzjoni ta' konformità għandha tirrapporta għand il-korp manigerjali u tikkomunika kif xieraq mal-RMF dwar ir-riskju ta' konformità tal-emittent tal-ARTs u l-ġestjoni tiegħu. Il-funzjoni ta' tal-konformità u l-RMF għandhom jikkooperaw u jikkondividu informazzjoni kif xieraq biex iwettqu l-kompiti rispettivi tagħhom. Waqt il-proċessi tat-teħid ta' deċiżjonijiet il-korp manigerjali u l-RMF għandhom iqisu s-sejbiet tal-funzjoni tal-konformità.
142. L-emittent tal-ARTst għandu jieħu azzjoni xierqa kontra mgiba interna jew esterna li tista' tiffaċilita jew tippermetti frodi, jew reati finanzjarji u ksur tad-dixxiplina (eż. ksur ta' proċeduri interni jew ksur tal-limiti).

16. Il-funzjoni ta' awditjar intern

143. Fejn stabbilit, il-funzjoni tal-awditjar intern (IAF) għandha tkun indipendenti u jkollha biżżejjed awtorità, statura u riżorsi. B'mod partikolari, l-emittenti tal-ARTs għandhom jiżguraw li l-kwalifiki tal-membri tal-persunal tal-IAF u r-riżorsi tal-IAF, b'mod partikolari l-għodod tal-awditjar u l-metodi ta' analiżi tar-riskju tiegħu, huma adegwati għad-daqs u għal-lokazzjonijiet tal-emittent tal-ARTs, kif ukoll għan-natura, l-iskala u l-kumplessità tar-riskji assoċjati mal-mudell kummerċjali, mal-attivitajiet, mal-kultura tar-riskju u mal-predispożizzjoni għar-riskju tal-emittent tal-ARTs.
144. L-IAF għandha tkun indipendenti mill-attivitajiet awditjati. Għalhekk, l-IAF ma għandhiex tingħaqad ma' funzjonijiet oħra.
145. L-IAF għandha, permezz ta' approċċ ibbażat fuq ir-riskju, tirrieżamina b'mod indipendenti u tipprovdi assigurazzjoni oġġettiva tal-konformità tal-attivitajiet u tal-unitajiet kollha tal-emittent tal-ARTs, inkluż l-entitajiet terzi, mal-politiki u mal-proċeduri tal-emittent tal-ARTs u ma' rekwiżiti regolatorji esterni.
146. L-IAF ma għandhiex tkun involuta fit-tfassil, fl-għażla, fl-istabbiliment jew fl-implimentazzjoni ta' politiki, mekkaniżmi, proċeduri jew il-limiti ta' riskju speċifiċi ta' kontroll intern. Madankollu, dan ma għandux iwaqqaf lill-korp maniġerjali fil-funzjoni maniġerjali tiegħu milli jitlob kontribut mill-awditjar intern dwar kwistjonijiet relatati mar-riskju, ma' kontrolli interni u ma' konformità mar-regoli applikabbli.
147. L-IAF għandha tivvaluta jekk il-qafas ta' kontroll intern tal-emittent tal-ARTs kif stabbilit fit-Taqsima V huwiex effettiv kif ukoll effiċjenti. B'mod partikolari, l-IAF għandha tivvaluta:
- a. l-adegwatezza tal-qafas ta' governanza tal-emittent tal-ARTs;
 - b. jekk il-politiki u l-proċeduri eżistenti jibqgħux adegwati u konformi mar-rekwiżiti legali u regolatorji u mal-istrategija tar-riskju u mal-predispożizzjoni għar-riskju tal-emittent tal-ARTs;
 - c. il-konformità tal-proċeduri mal-liġijiet u mar-regolamenti applikabbli u mad-deċiżjonijiet tal-korp maniġerjali;
 - d. jekk il-proċeduri humiex implimentati b'mod korrett u effettiv (eż. il-konformità tat-tranzazzjonijiet, il-livell ta' riskju effettivament imġarrab, eċċ.); u
 - e. l-adegwatezza, il-kwalità u l-effikaċja tal-kontrolli mwettqa u tar-rapportar li sar mill-unitajiet operatorji (l-ewwel linja tad-difiża) u mill-funzjonijiet ta' ġestjoni tar-riskju u ta' konformità.

148. L-IAF għandu jivverifika, b'mod partikolari, l-integrità tal-proċessi li jiżguraw l-affidabbiltà tal-metodi u t-tekniki tal-emittent tal-ARTs għall-kwantifikazzjoni tar-riskju, inklużi l-mudelli. Għandu jivvaluta wkoll il-kwalità u l-użu ta' għodod kwalitattivi ta' identifikazzjoni u ta' valutazzjoni tar-riskju u l-miżuri għall-mitigazzjoni tar-riskju meħuda.
149. L-IAF għandha tirrevedi l-adegwatezza tal-proċessi għall-iżvilupp ta' white papers, l-approvazzjoni tagħhom u l-proċessi ta' kif l-ARTs huma offruti lill-pubbliku.
150. L-IAF għandu jkollu aċċess liberu fl-emittenti kollha għar-rekords, għad-dokumenti, għall-bini u għall-informazzjoni kollha tal-emittent tal-ARTs. Dan għandu jinkludi aċċess għas-sistemi ta' informazzjoni manigġerjali u għall-minuti tal-kumitati u tal-korpi deċiżjonali kollha.
151. L-IAF għandha taderixxi ma' standards professjonali nazzjonali u internazzjonali. Eżempju tal-istandards professjonali msemmija hawnhekk huwa l-istandards stabbiliti mill-Istitut tal-Awdituri Interni.
152. Il-ħidma ta' awditjar intern għandha ssir regolarment f'konformità ma' pjan tal-awditjar u programm dettaljat ta' awditjar li jsegwu approċċ ibbażat fuq ir-riskju.
153. Tal-inqas darba fis-sena għandu jitfassal pjan ta' awditjar intern abbażi tal-oġġettivi annwali ta' kontroll ta' awditjar intern. Il-pjan ta' awditjar intern għandu jiġi approvat mill-korp manigġerjali.
154. Ir-rakkomandazzjonijiet kollha tal-awditjar għandhom ikunu soġġetti għal proċedura formali ta' segwitu mil-livelli xierqa tal-manigġment, ikkomunikata lill-korp manigġerjali tal-emittent ta' ARTs u magħmula disponibbli lill-awtorità kompetenti biex tiżgura u tirrapporta dwar ir-rizoluzzjoni effettiva u f'waqtha tagħhom.

Titolu VI – Immaniġġjar tal-kontinwità tan-negozju

155. Mingħajr preġudizzju għar-rekwiziti applikabbli skont id-DORA, l-emittenti tal-ARTs jenħtieġ li jstabbilixxu, b'ħala parti mill-implimentazzjoni tal-politika u tal-pjanijiet tal-kontinwità tal-operat tagħhom stabbiliti f'konformità mal-Artikolu 34(9) tar-Regolament (UE) 2023/1114, ġestjoni tal-kontinwità tal-operat u pjanijiet ta' rispons u rkupru sodi biex jiżguraw il-kapaċità tagħhom li joperaw fuq bażi kontinwa, biex jimmaniġġjaw incidenti li jistgħu jfixklu t-twassil ta' operazzjonijiet kritiċi f'konformità mal-predispożizzjoni għar-riskju u t-tolleranza tal-emittent tal-ARTs għat-tfixkil, u biex jillimitaw it-telf u t-tfixkil għall-forniment tas-servizz f'każ ta' tfixkil serju fil-kummerċ. L-emittenti tal-ARTs jistgħu jstabbilixxu funzjoni ta' kontinwità tan-negozju indipendenti speċifika filwaqt li jqisu l-kriterji tal-proporzjonalità elenkati fit-*Titolu I*.
156. L-emittenti tal-ARTs jiddependi minn diversi riżorsi kritiċi (eż. sistemi tal-IT inklużi servizzi ta' cloud, sistemi ta' komunikazzjoni, il-persunal ewlieni u bini). L-għan tal-ġestjoni tal-kontinwità tan-negozju huwa li jitnaqqsu l-konsegwenzi operazzjonali, finanzjarji, legali, reputazzjonali u konsegwenzi materjali oħrajn b'ħala riżultat ta' diżastru jew interruzzjoni fit-tul

f' dawn ir-rizorsi u t-tfixkil konsegwenti fil-proċeduri ordinarji tan-negozju tal-emittent tal-ARTs. Mizuri oħrajn ta' ġestjoni tar-riskji jistgħu jkunu maħsuba biex titnaqqas il-probabbiltà ta' tali incidenti jew sabiex l-impatt finanzjarju tagħhom jiġi ttrasferit lil partijiet terzi (eż. permezz ta' assigurazzjoni).

157. Sabiex tistabbilixxi pjan sod għall-ġestjoni tal-kontinwità tan-negozju, emittent tal-ARTs għandu janalizza bir-reqqa fatturi tar-riskju għal, u l-iskopertura tagħha għal, tfixkil qawwi tal-operat u tivvaluta (b'mod kwantitattiv u kwalitattiv) l-impatt potenzjali tagħhom, billi tuża *data* interna u/jew esterna u analiżi tax-xenarji. Din l-analiżi jenħtieġ li tittestja l-kapaċità tal-emittent tal-ARTs li jwasslu operazzjonijiet kritiċi permezz ta' tfixkil u jenħtieġ li tkopri l-linji operatorji u l-unitajiet interni kollha, inklużi l-RMF jew il-proċeduri tal-ġestjoni tar-riskju, u jenħtieġ li tqis l-interdipendenza tagħhom. Ir-rizultati tal-analiżi għandhom jikkontribwixxu għad-definizzjoni tal-prijoritajiet u tal-oġettivi ta' rkupru tal-emittent tal-ARTs.

158. Abbażi tal-analiżi msemmija hawn fuq, emittent tal-ARTs għandu jistabbilixxi:

- a. pjanijiet ta' kontinġenza u ta' kontinwità tan-negozju biex jiġi żgurat li l-emittent tal-ARTs jirreaġixxi b'mod xieraq għal emergenzi u jkun kapaċi jwettaq operazzjonijiet kritiċi u jzomm *data* essenzjali f'każ ta' tfixkil fil-proċeduri ordinarji tal-operat tiegħu;
- b. pjanijiet ta' rkupru għal rizorsi kritiċi u funzjonijiet kritiċi jew importanti biex jirkupraw mit-tfixkil u jippermettu lill-emittent tal-ARTs jirritorna għal proċeduri kummerċjali ordinarji f'perjodu ta' żmien xieraq. Kwalunkwe riskju residwu minn tfixkil potenzjali tal-operat għandu jkun konsistenti mal-predispożizzjoni għar-riskju tal-emittent tal-ARTs.
- c. għal attivitajiet oħra, jew fejn il-kontinwità ta' funzjonijiet essenzjali kritiċi hija impossibbli li tiġi żgurata, l-emittenti tal-ARTs għandu jkollhom fis-seħh proċeduri għall-irkupru f'waqtu ta' *data* u funzjonijiet u t-tkomplija f'waqtha tal-attivitajiet tagħhom.

159. Il-pjanijiet ta' kontinġenza, ta' kontinwità tal-operat u ta' rkupru għandhom jiġu dokumentati u implimentati bir-reqqa. Id-dokumentazzjoni għandha tkun disponibbli fil-linji operatorji, l-unitajiet interni u l-RMF għall-persunal responsabbli mill-proċeduri tal-ġestjoni tar-riskju, u għandha tinħażen fuq sistemi li huma fizikament separati u faċilment aċċessibbli f'każ ta' kontinġenza. Għandu jingħata taħriġ xieraq. Il-pjanijiet għandhom jiġu ttestjati u aġġornati regolarment. Kwalunkwe sfida jew nuqqas li jseħh fit-testijiet għandu jiġi dokumentat u analizzat, u l-pjanijiet għandhom jiġu rieżaminati skont dan.

Titolu VII – Trasparenza

160. L-istrateġiji, il-politiki u l-proċeduri għandhom jiġu kkomunikati lill-persunal rilevanti kollu tal-emittent tal-ARTs. Il-persunal għandu jifhem u jaderixxi ma' politiki u proċeduri li jirrigwardaw id-dmirijiet u r-responsabbiltajiet tiegħu.
161. Għaldaqstant, il-korp manigerjali għandu jgħarraf u jaġġorna lill-persunal rilevanti dwar l-istrateġiji u l-politiki tal-emittent tal-ARTs b'mod ċar u konsistenti, tal-inqas fil-livell meħtieġ biex iwettqu d-dmirijiet partikolari tagħhom. Dan jista' jsir permezz ta' linji gwida bil-miktub, manwali jew mezz oħrajn.